

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Cdi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA

Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101

Web: www.ccdab.ro,E-mail: ccdab@yahoo.com**Director:****Prof. Deák – Székely Szilárd Levente****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Comaniciu Cristina, prof. Jude Laurențiu, prof. Nandrea Maria, ing. ec. Onișoru Viorica**Colaboratori:** insp. gen. adj. prof. Dărămuș Eugenia Marcela

lector univ. dr. Scheau Ioan

Tehnoredactare: aj. analist programator Popa Ioan**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Repere strategice instituționale și management educațional la Școala Gimnazială „Sebes Pál” Rimetea – Prof. Deák-Székely Szilárd Levente	2
Considerații privind cultura managerială și performanță – Prof. Dărămuș Eugenia Marcela	5
Strategii de marketing educațional în cadrul liceelor sportive– Prof. Bucureștean Narcisa-Ioana	11
Probleme celebre ale antichității – Prof. Bologa Maria Teodora	12
A preda și a învăța într-un mod inedit - Prof. Haiduc Valentina	14
Implicarea părinților copiilor preșcolari în parteneriatul educațional „Educați așa!” - Prof. înv. preșc.: Bregar Elena, Bara Nicoleta Livia	16
Dezvoltarea competenței comunicare didactică - Prof. Ianc Mirela	20
Metode activ-participative de predare - Prof. Trif Sorina-Ioana	21
Lectura - activitate fundamentală în învățarea limbii române - Prof. Huștiuc Nicoleta	23
Strategii de receptare a personajului literar – tradiție și modernitate - Prof. Inv. Primar Gligor Dana	24
Modalități de dezvoltare a capacității de comunicare orală - Prof. înv. preșcolar Matei Aniela Ioana	26
Importanța cultivării spiritului practic aplicativ la elevii din ciclul primar - Prof. În. Primar Crișan Semidia	30
Influența modelelor comportamentale	31

**parentale asupra dezvoltării personalității
preșcolarilor - Prof. inv. preșcolar Oneț
Marcela**

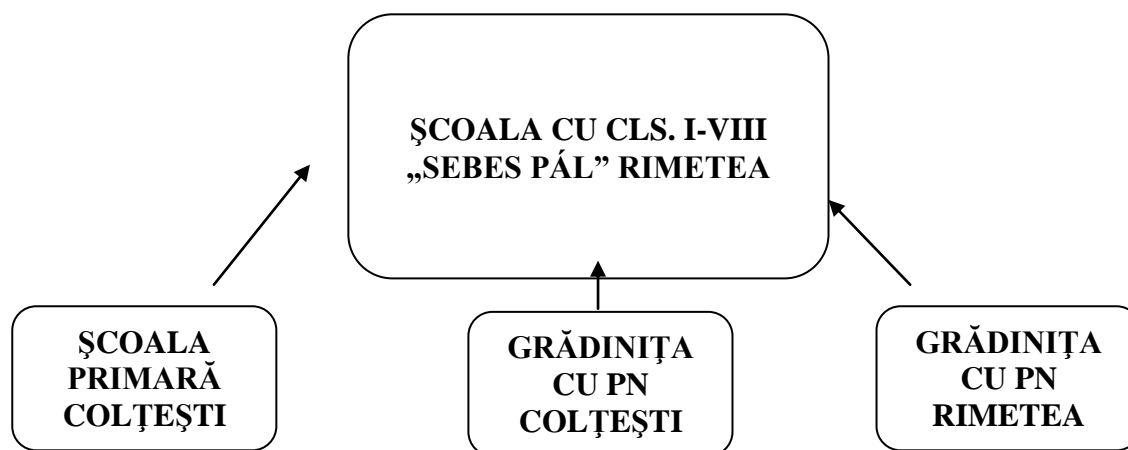

REPERE STRATEGICE INSTITUȚIONALE ȘI MANAGEMENT EDUCAȚIONAL LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ „SEBES PÁL” RIMETEA

Prof. Deák-Székely Szilárd Levente- CCD Alba

Școala cu cls. I-VIII „Sebes Pál” Rimetea este o școală generală (cu clasele I-VIII) situat în centrul comunei Rimetea, jud. Alba, are în prezent un număr de 62 de elevi fără cele 3 structuri din schema de mai jos, din care 24 la ciclul primar, respectiv 38 la ciclul gimnazial. Predarea se face în limba maghiară, deci instituția este o școală cu predare în limba maghiară, pentru că populația satului Rimetea în proporție de 86% este de etnie maghiară. Aici aș menționa că cele două sate (Rimetea și Colțești) alcătuiesc comuna Rimetea.

Școala cu cls. I-VIII „Sebes Pál” Rimetea este școala de centru a comunei și are trei unități de învățământ ierarhic subordonate, acestea funcționând în clădiri separate în cele două sate; după cum se vede în diagramul următor:

Misiunea școlii

Școala Gimnazială „Sebes Pál” Rimetea își propune să fie o școală pentru toți cei care au nevoie de educație, răspunzând din totdeauna menirii sale sociale și culturale.

Școala noastră este o sursă de cunoștințe și informații, un sistem de instruire pentru a asigura orientarea spre valorificarea optimă a capacităților fiecărui individ. Totodată urmărim prin școală, prin educație apropierea dintre oameni, cunoașterea și acceptarea reciprocă în vederea unei conviețuirii armonioase. Asigurând pentru fiecare elev o bună, completă și utilă dezvoltare, în parteneriat și cooperare cu comunitatea; promovăm toleranța și înțelegerea între copii de origine socio-culturală diferită.

Școala noastră va educa elevii pentru a colabora și a lucra în echipă pregătindu-i pentru viața care-i așteaptă dincolo de porțile sale, pentru integrarea în marea familie a țărilor europene.
Obiectivele școlii

Pentru îndeplinirea misiunii ce-i revine, școala noastră se bazează pe toate grupurile de interes care pot fi implicate: cadre didactice, elevi, părinți, administrația locală, agenți economici, autorități, medici, biserică etc.

Școala noastră există pentru că are drept scop pregătirea tinerei generații în conformitate cu societatea acestui început de mileniu, pentru că plasează elevii în centrul unei educații active, prin care ei devin „parteneri” la realizarea obiectivelor propuse. Școala nu este o instituție izolată de mediul în care funcționează; prin însăși misiunea ei este puternic ancorată social, care trebuie și poate să se pună în serviciul direct al comunității locale. Comunitatea este un potențial de resurse foarte important sub toate aspectele: uman, financiar, material, dar acest potențial nu se oferă de

la sine, el trebuie atras și valorificat de școală, tocmai prin oferta pe care la rândul ei o propune comunității.

Iată cele mai importante obiective ale unității noastre:

- Facilitarea integrării elevilor în societate;
- Creșterea calității procesului instructiv-educativ prin cunoașterea și valorificarea potențialului fiecărui copil;
- Educația pentru lărgirea orizontului de cunoaștere și în special acelor de limba, literatura și cultura românească;
- Inițierea de parteneriate în vederea protejării mediului privind educația ecologică;
- Integrarea socio-profesională a tuturor elevilor potrivit cerințelor și în spiritul UE;
- Păstrarea identității culturale prin promovarea valorilor proprii cât și prin cunoașterea și respectarea altor valori;
- Asigurarea reformei prin participarea tuturor cadrelor didactice la perfecționări
- Asigurarea accesibilității, parcurgerii și însușirii conștiente și active de către elevi a programelor școlare existente, în vederea formării unor structuri intelectuale și deprinderi practice adecvate conținuturilor diferitelor discipline de învățământ;
- Realizarea unui învățământ mai puțin încărcat, dar mai apt să ofere o pregătire complexă, competitivă;
- Centrarea managementului resurselor umane pe recrutarea, motivarea și reținerea profesorilor cu rezultate didactice deosebite;
- Orientarea actului didactic spre a obișnui elevul să gândească, să abstractizeze, dar și să comunice în limbile moderne de largă circulație internațională;
- Formarea de absolvenți competitivi, capabil să stăpânească tehnologia informației și a comunicării;
- Sprijinirea elevilor mai puțin motivați și mai puțin susținuți de familii în vederea ameliorării rezultatelor școlare;
- Educarea elevilor în spiritul respectării normelor de conduită civilizată, însușirii principiilor democratice de organizare și funcționare a vieții sociale;
- Convertirea actului de predare-învățare dintr-un act reproductiv într-un act creativ, explicativ, capabil să ofere elevilor încredere în sine, să-i formeze pentru autoeducație, pentru organizare eficientă și inițiativă proprie;
- Diversificarea activităților extrașcolare, fie ele distractive, sportive, muzicale, teatrale sau turistice;
- Crearea în școală a unui climat de siguranță fizică, psihică pentru elevi;
- Promovarea unei relații profesor-elev care să stimuleze interesul elevilor pentru studiu, să întărească încrederea în profesor și școală, să asigure dezvoltarea neîngrădită a personalității elevilor și ridicarea prestigiului cadrelor didactice și a școlii;
- Realizarea unui parteneriat real între școală și comunitatea locală pentru susținerea materială a funcționării în condiții optime a școlii, dar și pentru diversificarea ofertei educaționale care să răspundă cerințelor prezente și de viitor ale comunității.

Dascălii noștri au înțeles că locul lor este printre copii, printre întrebările, frământările și preocupările lor, respectându-i și apreciindu-i, încurajându-i să-și susțină ideile, să-și depisteze aptitudinile, talentele și ajutându-i să și le dezvolte.

Conducerea școlii Rimetea împreună cu Consiliul de Administrație au elaborat principalele repere ale strategiei de dezvoltare după ce în prealabil au consultat obiectivele dezvoltării instituționale.

Astfel în domeniul învățământului realizarea unui învățământ modern și de calitate, păstrarea și promovarea obiceiurilor și tradițiilor din zonă este responsabilitatea socială ce îi revine Școlii Gimnaziale „Sebes Pál” Rimetea.

Pentru atingerea acestui ideal educațional întemeiat pe tradițiile umaniste, pe valorile democrației și aspirațiile societății, se dorește antrenarea tuturor factorilor în organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ, încât la terminarea studiilor, elevii să aibă reale

competențe și valori precum și capacități de adaptare rapidă la diverse contexte socio-profesionale. Din această perspectivă se impune elaborarea unui CDS astfel încât să fie util și atractiv pentru elevii școlii și în primul rând să-i pregătească în mod viabil pentru cerințele pieței.

La nivelul școlii să fie constituite comisii metodic-științifice la toate ciclurile existente, aceste comisii să fie active, ca dascăli să învețe unii de la alții, să fie cu toții motivați să folosească cu precădere noile metode interactive apărute de curând în procesul de predare-învățare.

Promovarea și susținerea activităților extracurriculare, activități culturale, manifestări sportive, serbări, drumeții, excursii etc. În domeniul activităților extracurriculare suntem orientați spre promovarea și susținerea valorilor folclorice și sătești din zonă, promovarea obiceiurilor și tradițiilor existente, dar și spre instruirea elevilor cu privire la ocrotirea și protejarea mediului înconjurător, la păstrarea igienei corporale

În domeniul tehnologiei și a informaticii, avem suficiente calculatoare, laborator bine dotat, laborator Ael – deci profesorii și elevii au posibilitatea de-a susține ore la calculator.

Managementul instituțional – Obiectivele și prioritățile conducerii școlii

Analizând situația actuală și tendințele viitoare constatăm următoarele aspecte care reprezintă priorități majore pentru școala noastră:

- Identificarea școlii ca centrul cultural al comunității, respectiv identificarea și soluționarea problemelor cauzatoare de rezultate slabe la examenele elevilor școlii
- Organizarea unor drumeții, manifestări sau alte activități comune cu elevi din școli partenere din zona Apusenilor, școli cu predare în lb. română pentru a îmbunătăți exprimarea și vorbirea în limba română a elevilor noștri de etnie maghiară;
- Inițierea unor activități menite să păstreze tradițiile locale și specificul etnic al zonei;

Redimensionarea relației școală-familie.

- Stabilirea de relații pozitive între familiile elevilor și școală, reprezentată de profesori, diriginți și director;
- Climatul favorabil studiului și învățării continue pentru elevi să fie asigurat atât în școală cât și acasă;
- Reabilitarea relațiilor existente între cei doi factori educaționali care să ducă la creșterea calității procesului instructiv-educativ;

Asigurarea unui învățământ modern prin utilizarea calculatorului de către elevi

- Folosirea sălilor de informatică (dotate cu calculatoare) de către toți profesorii;
- Organizarea unei serii de cursuri opționale de informatică pentru cadrele didactice din școală și elevii cls. III-VIII.

Managementul calității

Realizarea unui învățământ modern și de calitate, păstrând și promovând obiceiurile și tradițiile din zonă este responsabilitatea socială ce îi revine Școlii Gimnaziale „Sebes Pál” Rimetea.

Perspectiva școlii cu clasele I-VIII „Sebes Pál” Rimetea pentru a obține un management de calitate și pentru a asigura creșterea calității învățării se manifestă prin:

- Eficiența școlii puternic ancorată în viața comunității, dar și prezentă în circuitul european;
- CDS - ul elaborat în modul în care să fie viabil pe „piața școlară”;
- Colaborare foarte bună cu părinții și comunitatea școlară bazată pe nevoia și cererea de educație;
- Managementul eficient, flexibil, capabil să se adapteze la schimbări;
- Climatul favorabil studiului și învățării continue, atât pentru elevi cât și pentru cadre didactice;
- Promovarea și susținerea activităților extracurriculare, activități culturale, manifestări sportive, serbări, drumeții, excursii etc.;
- Promovarea și susținerea valorilor folclorice și sătești din zonă, promovarea obiceiurilor și tradițiilor existente;
- Instruirea elevilor cu privire la ocrotirea și protejarea mediului înconjurător, la păstrarea igienei corporale;
- Colaborare bună cu consiliul local, cu agenți economici din zonă, cu ONG-uri, asociații, fundații.

Pentru atingerea acestui ideal educațional întemeiat pe tradițiile umaniste, pe valorile democrației și aspirațiile societății, se dorește antrenarea tuturor factorilor în organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ, încât la terminarea studiilor, elevii să aibă reale competențe și valori precum și capacități de adaptare rapidă la diverse contexte socio-profesionale.

BIBLIOGRAFIE

- [1]. **Voiculescu Elisabeta, Voiculescu Florea:** Management Educațional Strategic, Analiză-Proiectare-Performare, Editura Risoprint, Cluj-Napoca 2005
- [2]. **Voiculescu Florea:** Planul strategic de dezvoltare instituțională. Perioada 1999-2004. Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, 1998
- [3]. **Voiculescu Florea:** Analiza resurse-nevoi și managementul strategic în învățământ, Ed. Aramis
- [4]. **Hinescu A.:** Managementul resurselor umane, Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia 2002
- [5]. **Gherguț A.:** Management general și strategic în educație, ghid practic, Editura Polirom 2007

CONSIDERAȚII PRIVIND CULTURA MANAGERIALĂ ȘI PERFORMANȚĂ

Prof. DĂRĂMUȘ Eugenia Marcela, Colegiul Economic DPM Alba Iulia

Management culture and performance considerations

Abstract

Management is supposed to define its strategies according to culture, to the effects that result from these strategies, and according to the way a certain strategy may affect culture. Efficiency and performance depend on these aspects.

Culture generates different behaviors and performance by configuring a certain personality (a way of conceiving the activity in institutions by means of existing jobs). These methods are essential to the behavior that each and every person accepts. We all have mental schemata that help understand reality, possibilities and wishes.

Managers must consider the highly important role played by culture when it comes to cooperation. Culture leads to the ability of working in a team, to loyalty, and reminds people of their true nature.

Cuvinte cheie: cultură organizațională, performanță, cultură managerială, lider

Introducere

Conceptul de cultură organizațională este fundamental pentru explicarea unor fenomene critice în funcționarea organizațiilor (crearea ierarhiei de valori de care depinde procesul de direcționare strategică a sistemului, stabilirea cadrului paradigmatic al relațiilor interumane, interpretarea timpului și spațiului, configurarea sistemului informațional, determinarea atitudinilor fundamentale față de mediul intern și extern).

Conceptul de cultură organizațională (spre deosebire de restul parametrilor, care sunt comparabili) este utilizat adesea pentru a explica global ceea ce se întâmplă în organizații, de la succesele majore până la eșecurile cele mai răsunătoare.

Cultura reprezintă un ansamblu de factori interni și externi cu o mare stabilitate din punct de vedere temporal și cu un mare impact asupra personalului.

Cultura organizațională constituie o parte intrinsecă a abordărilor moderne privitoare la managementul resurselor umane. Toate procesele dintr-o organizație, indiferent de natura lor, sunt influențate în mod sensibil - sub raportul conținutului și desfășurării - de cultură.

Cultura organizațională reprezintă o combinație de elemente conștiente și inconștiente, raționale și iraționale, de grup și individuale, care se influențează reciproc și care au un impact major asupra funcționalității și performanțelor sistemului.

Modul în care managerii se identifică cu valorile organizației, cu normele și obiectivele urmărite, influențează în mod direct calitatea culturii organizației respective. Cultura organizațională conține printre altele și o componentă extrem de importantă, cu un rol covârșitor în implementare și funcționarea acesteia și anume cultura managerială.

Cultura managerială vizează îndeplinirea obiectivelor, influențând factorii interni și externi care afectează organizația și contribuie la creșterea performanței acesteia. Un alt rol important al acesteia este preîntâmpinarea apariției anticulturii organizaționale (elementele opuse culturii manageriale, focalizată pe realizarea obiectivelor).

Cultura organizațională și managementul

Importanța pe care cultura o are în organizație este argumentul esențial ca managementul să o ia în considerare. A acționa într-o organizație înseamnă a acționa în mediul cultural specific acesteia.

Cultura organizațională constituie un context în care se înscriu și practicile manageriale. Aceasta are două tipuri de consecințe. Mai întâi, existența unui context cultural propriu fiecărei organizații conduce la relativizarea tehnicilor și instrumentelor de management. *Raționalitatea managerială își găsește limitele.*

Introducerea unei anumite practici sau utilizarea unei tehnici de management trebuie să aibă în vedere nu numai calitățile sale intrinseci, nu numai obiectivele urmărite, ci și concordanța cu cultura organizațională în funcție de capacitatea lor de a se adapta la cultură. *Dacă nu, ele (practicile, tehnicile) riscă să nu fie acceptate.*

Cultura organizațională poate impune criterii specifice pentru judecarea tehnicilor manageriale. Apoi, cultura este și o sursă de potențialități, expresia unei capacități colective. Ea este o resursă pentru indivizi, pentru grupurile din organizație și pentru organizație în ansamblul său. Cultura poate fi mai mult decât un context sau o forță, ea poate fi o bază pentru management. Ea poate influența pozitiv noțiunile de concurență și rentabilitate financiară. Prin creșterea responsabilității și atașamentului în muncă al personalului ea poate furniza o bază solidă pentru ameliorarea serviciilor și a întregii evoluții strategice.

Managementul trebuie să-și definească strategiile în raport cu cultura, în funcție de efectele pe care acestea le provoacă, dar și de efectele pe care cultura le suportă. Aceasta este deci o condiție de eficacitate și performanță.

Cultura prezintă interes pentru management dacă și numai dacă permite creșterea șanselor de a fi eficienți prin intervenții la mai multe niveluri:

- *în creșterea gradului de cunoaștere a realității organizației:* înțelegerea climatului organizațional, analiza posturilor, auditul sistemelor de evaluare a activității și controlul;

- *în alimentarea reflecțiilor strategice, ameliorând diagnosticul și punerea sa în aplicare.* În acest sens ea permite testarea pertinentei deciziilor asupra selecției a ceea ce are șanse de reușită;

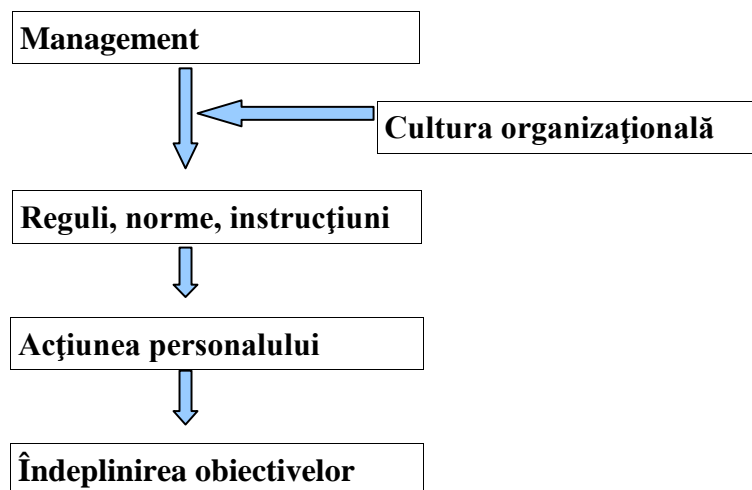
- *în lărgirea câmpului de analiză a situațiilor pentru manager și în incitarea sa la explicarea funcționării organizației înainte de a o schimba.* Cultura întărește principiile inteligenței și raționalității în organizație: aceasta nu înseamnă a te feri de schimbare, ci a-i cunoaște bine efectele;

- *în aducerea, în plan etic, a unui cadru stimulativ pentru manager.* În mod cert managerul ca persoană va dezvolta propria sa analiză asupra faptelor, dar cultura este o contrapondere colectivă constând în ansamblul valorilor pe care grupul le-a constituit și de care el trebuie să țină cont.

Cultura ajută la înțelegerea organizațiilor. Ea consideră că orice organizație și-a creat un patrimoniu de referințe care este rezultatul experienței sale și care va sta la baza abordării unor situații viitoare. Punerea în evidență a culturii duce la clarificarea logicilor de funcționare a unui grup uman.

Când cultura nu înseamnă numai organizația în sine, atunci ea reprezintă specificități ale întregii societăți umane. Asocierea culturii managementului presupune să admitem că organizația constituie o societate umană, ca parte componentă reală cu anumite specificități. Legătura managementului cu cultura organizațională este prezentată în figura de mai jos.

Cultura este, de asemenea, o sursă de comportamente, deci de performanță pentru că ea generează un anumit mod de a fi (o anumită concepție despre activitatea instituției asupra posturilor, asupra eficacității). Aceste moduri de a fi, stau la baza comportamentelor pe care fiecare le adoptă pe baza unei scheme mentale asupra percepției realității, asupra a ceea ce este posibil și de dorit.

Rolul culturii manageriale în obținerea performanțelor organizației

Cultura managerială cuprinde nevoile și aspirațiile personalului de conducere dintr-o instituție și reflectă personalitatea liderilor puternici, influențând substanțial deciziile și acțiunile managerilor de pe diferitele nivele ierarhice. Ele determină ca, în procesul de formare, modelare a culturii organizaționale, managerii să descopere o sursă puternică de motivare ca „actori” ce contribuie la realizarea acesteia. Managerii pot contribui la stabilirea unor norme și standarde, în conformitate cu valorile lor față de care să fie evaluați și motivați, atât ei cât și colegii lor.

Multe culturi reprezintă un mediu propice pentru stimularea managerilor și pentru recunoașterea performanțelor acestora. În organizațiile performante, a fi un manager, se reflectă evident în imaginea pe care acesta o proiectează asupra acelor cu care vine în contact, fie din interiorul sau exteriorul organizației.

Se apreciază adesea că organizațiile ce beneficiază de culturi organizaționale puternice obțin performanțe superioare celorlalți competitori. Cauza majoră a acestui fenomen ar fi că aceste culturi tind să alinieze, să direcționeze și să energizeze membrii organizației către atingerea unor obiective specifice.

Lucrul însă adevărat, doar în măsura în care aceste obiective reprezintă obiective importante ale organizației, stabilite în strategii și politici atât la nivelul global, cât și parțial, pe funcțiuni sau pe alte considerente.

Cultura managerială este mai bine înțeleasă și exercită un rol major în cultura organizațională, în special atunci când managerii conștientizează rolul pe care ei îl au în instituție, nu numai la nivel formal ci și informal și, în consecință, sunt dispuși să afecteze o parte apreciabilă din timpul lor pentru comunicarea și pregătirea personalului în ceea ce privește filosofia managerială și setul de valori de bază al organizației.

Maniera în care cultura managerială influențează performanțele unei organizații poate fi explicată în mai multe moduri:

- asigură direcționarea eforturilor către obiectivele stabilite;
- dezvoltă o motivație puternică a personalului în obținerea rezultatelor așteptate;
- furnizează o structură și un sistem de mecanisme care coordonează eforturile personalului fără a fi nevoie de un set de proceduri sau sisteme formale.

Între cultura managerială și rezultatele unei organizații există o influență reciprocă. Există situații în care o cultură managerială puternică conduce la obținerea unor performanțe notabile, cât și reciproca, în care obținerea unor rezultate bune consolidează credibilitatea managerilor și promovează adecvat valorile manifestate ale acestora.

Nu întotdeauna însă cultura organizațională joacă un rol pozitiv în evoluția unei organizații. Există momente în care cultura organizațională exercită o presiune foarte mare și o rezistență remarcabilă la schimbare, chiar dacă condițiile externe și interne ale organizației solicită modificarea modului tradițional de desfășurare a activităților.

Managerii de top sunt cei care reușesc să modeleze cultura managerială și cultura organizațională a unei organizații pe baza unor viziuni, a unor valori personale ce sunt transmise, implementate ulterior în cadrul organizației. Un aspect important al activității managerului este și modul în care el reușește să comunice valorile și alte trăsături ale culturii manageriale celorlalți componenți ai organizației.

Relația dintre leadership, cultura organizațională și cultura managerială

Între aceste realități ale vieții organizaționale există legături deosebite. Liderii de succes își exercită influența deosebită prin intermediul culturii manageriale și organizaționale. Totodată, ei ajută ca aceste culturi să se modeleze, să se transforme. La rândul lor, cultura organizațională și cea managerială vor modela atitudinile și comportamentele managerilor și personalului instituției. Această abordare este valoroasă în contextul actual.

Organizațiile nu mai sunt construite cu număr mare de nivele ierarhice și pondere ierarhică mică, în care supervisorul știa aproape în orice moment ce face fiecare.

Din ce în ce mai mult, organizația optează pentru structuri plate, cu structuri verticale de comandă reduse. În aceste condiții, managerul nu mai poate urmări îndeaproape pe fiecare. De asemenea, volumul de informații vehiculate în organizație și în afara acesteia este atât de mare încât se impune cu necesitate implicarea tot mai intensă a unui număr crescând de personal pentru a face față „avalanșei informaționale” și a putea beneficia din plin de conținutul acestora.

Rolul managerului este unul mai complex acum, el nu va mai acționa doar ca o persoană ce deține „adevărul absolut”, adoptând decizii pe care să le impună apoi celorlalți, ci va acționa mai degrabă ca un facilitator, ca un mediator ce va oferi posibilitatea manifestării personalității, a cunoștințelor personalului și, pe această bază, el va adopta cel mai bun curs de acțiune.

Conform lui Jacques Clement, leadershipul este „procesul prin care o persoană stabilește un scop sau o direcție pentru una sau mai multe persoane și-i determină să acționeze împreună cu competență și deplină dedicare în vederea realizării lor”.

Nicolescu și Verboncu desemnează prin leadership „capacitatea unui lider, a unui cadru de conducere, de a determina un grup de persoane să concluzeze cu acesta în realizarea unui obiectiv pe baza puterniceii lor implicări afective și operaționale”.

În aceste circumstanțe, ceea ce poate liderul să facă este de a construi, a dirija cultura managerială, de a furniza o viziune coerentă și credibilă asupra locului unde trebuie să ajungă organizația și ce performanțe sunt solicitate de la membrii săi. Liderii trebuie astfel să se asigure că au creat **cadru organizațional adecvat** pentru ca personalul să-și manifeste abilitățile și inițiativa, să-și valorifice cunoștințele la nivele cât mai ridicate, fără a fi nevoie de o armată de supervizori sau de a construi sisteme de control rigide sau sofisticate.

Tot mai mult se face simțită nevoia de descentralizare și delegare de la nivel central către nivelele inferioare. Nu înseamnă însă că are loc o diluare a autorității, ci că organizația devine mai responsabilă la toate nivelele de decizie și acțiune. Descentralizarea este privită cu rețineră de către

manageri, deoarece au sentimentul că o parte importantă din ceea ce constituia baza lor de putere dispăre. Asistăm astfel, la o rezistență destul de mare a managerilor, a culturii manageriale față de asemenea inițiative.

Managerii din firmele performante tind mai puțin să spună cum să se facă anumite lucruri, dar, în schimb, ei creează un mediu stimulat, competitiv în firmă, definesc ce înseamnă performanța așteptată, standardele de evaluare și leagă direct motivarea de realizarea acestor performanțe.

Performanța se obține, în special, în organizațiile în care managerii au și calități de lideri. Altfel, în decursul timpului, liderii informali vor provoca statutul managerilor, a celor cu o putere dată doar de poziția în ierarhia organizației și îi vor înlătura, pentru ca astfel să-și legitimizeze ei puterea și influența pe care o au în cadrul colectivităților respective.

Una dintre provocările majore cu care se confruntă managerii/liderii, persoanele cu poziții cheie într-o organizație, este aceea de a crea și menține o cultură managerială care să fie în concordanță cu obiectivele organizației și natura activităților desfășurate în cadrul acesteia. Este o problemă de integrare a așteptărilor și capacităților individuale cu cele organizaționale, astfel încât să răspundă cu succes mediului de afaceri în care funcționează și fiecare dintre părți să fie mulțumită de rezultatul obținut.

Cultura managerială este cu atât mai importantă, cu cât ea reflectă mai puternic valorile, atitudinile și comportamentele managerilor. Personalul urmărește și evaluează în permanență manifestarea managerilor și cărora le acordă o puternică încărcătură simbolică. Mai mult, executanții își aleg modelele dintre managerii organizației, încercând să afișeze aceleași elemente ce îi caracterizează.

Leadershipul este tot mai mult văzut nu numai ca o caracteristică individuală a unei persoane, cât și o condiție decisivă a culturii; aceasta înseamnă că *leadershipul este rezultatul unor acțiuni specifice, bine planificate de către unul sau mai mulți lideri ce doresc să creeze o cultură managerială puternică, caracterizată prin armonie internă în jurul unei viziuni, a unor valori pe care aceștia le au și reușesc să le transmită și susținătorilor.* Într-un fel, sarcina liderilor este aceea de a forma o comunitate, de a da un înțeles și o direcție pentru mai mulți indivizi, în vederea atingerii unor obiective comune.

O organizație se dezvoltă atunci când liderii reușesc să-și transmită valorile, iar acestea sunt acceptate și însușite de către restul personalului ca fiind modalitatea corectă de gândire și acțiune.

Este important ca între liderii și susținătorii lor să se stabilească legături sincere, de încredere, bazate pe o serie de valori reciproc împărtășite.

Leadershipul devine un rezultat al colaborării dintre lider și stakeholderii săi, în condițiile în care acesta reușește să stabilească o viziune care să-i motiveze pe stakeholderii săi să accepte punctele de vedere, să și le însușească și să le susțină. Una dintre întrebările pe care cineva și le poate ridica este aceea a cauzelor, a motivelor, ce determină una sau mai multe persoane să facă ceea ce altcineva dorește.

Răspunsul ar putea îmbrăca cel puțin două forme:

- pentru că oamenii împărtășesc aceleași nevoi, ei cred sau sunt convinși de lider că urmând calea propusă de el își vor atinge obiectivele;

- pentru că oamenii sunt constrânși sub diferite forme să se miște în direcția dorită de lider.

Aceasta este o zonă periculoasă pentru că se bazează în special pe motivare negativă, pe aspecte punitive; personalul nu numai că nu crede în acțiunile propuse de lider, ci chiar poate să le perceapă ca o amenințare la adresa intereselor și a statuturilor lor.

Cultura este o forță puternică, iar un lider știe asta și încearcă să o folosească. *Cultura managerială și cultura organizațională acționează ca niște paradigme, ca modele intelectuale și emoționale.* Aceste modele conduc la crearea unei identități pentru un individ sau colectivități ce generează sentimentul de apartenență, de membru al unei anumite societăți.

Elementele anterioare nu trebuie să ne conducă însă la ideea că managerii vor genera o nivelare a așteptărilor și a comportamentelor salariaților, deoarece aceasta ar însemna o stagnare și

chiar declin. Din contră, ei trebuie să asigure un climat care să încurajeze acceptarea diferențelor individuale, să stimuleze creativitatea și spiritul de inițiativă.

Concluzii

Cultura organizațională este considerată din ce în ce mai mult astăzi ca unul dintre factorii cu o influență determinantă asupra performanțelor unei instituții. În majoritatea cazurilor, rezultatele bune și foarte bune sunt asociate cu capacitatea managerilor, liderilor de a crea, menține și dezvolta o cultură organizațională „puternică”, care să energizeze componenții săi către realizarea obiectivelor propuse.

Într-o cultură organizațională puternică, majoritatea managerilor împărtășesc un set comun de credințe, valori, comportamente cu privire la modul în care trebuie direcționată afacerea respectivă. Noii angajați intră în contact cu acest set cultural și îl adoptă atât ca urmare a manifestării lor formale, cât și informale.

Managerul are un rol decisiv în formarea culturii organizaționale, totodată, este influențat de valorile acceptate de membrii organizației. Eficiența unui stil de conducere depinde situațional de abilitățile celor conduși.

Indiferent de modul în care cultura managerială se manifestă, un factor decisiv este chiar personalitatea managerilor, mai ales a celor de nivel superior. În majoritatea cazurilor, cultura managerială se construiește în funcție de stilul impus de conducătorul instituției, cel care de altfel reprezintă un model și pentru ceilalți manageri.

Atât cultura organizațională, cât și cea managerială ar trebui să beneficieze de o atenție aparte din partea managerilor deoarece aceste „construcții” manageriale, economice, sociale au un impact puternic asupra modului de fixare și îndeplinire a obiectivelor organizației și implicit asupra succesului acesteia.

Cultura organizațională și cea managerială se întrepătrund, pentru că una fără cealaltă nu există și nici nu vor exista separat. Ele se completează armonios, în sensul că ceea ce nu are cultura organizațională împrumută de la top management și ceea ce acesta nu are, trebuie să-și modeleze caracteristicile după ceea ce găsește acolo, ca să se „ calibreze “ să vibreze la unison.

Bibliografie

[1] Nicolescu Ovidiu, Verboncu Ion – *Metodologii manageriale*, Editura Tribuna Economică, București, 2006.

[2] Dan Anghel Constantinescu, Ana-Maria Ungureanu, Alina Costache – *Management strategic*, Editura Tehnică, București, 1999.

[3] Bîrsan S. – *Cultura organizațională și dezvoltarea organizațiilor*, Editura Briliant, București, 1999.

[4] Dumitru Iacob – *Managementul organizațiilor*, București, 2001.

[5] G.A. Cole – *Managementul personalului*, București, <http://www.codecs.ro/2000>.

[6] Nicolaescu Ovidiu, Verboncu Ion – *Fundamentele managementului organizației*, Editura Tribuna Economică, București, 2002.

[7] Vlăsceanu Mihaela – *Organizații și comportament organizațional*, Editura Polirom. Iași, 2003.

[8] Lect.univ.dr. Iulia Chivu – *Managementul carierei europene a resurselor umane*, <http://mmq.ase.ro>.

[9] Gabriela Hogaș – *Pregătirea și dezvoltarea profesională - drumul bun către performanță*, <http://www.legislatiamuncii.ro>.

STRATEGII DE MARKETING EDUCAȚIONAL ÎN CADRUL LICEELOR SPORTIVE

Prof. Bucureștean Narcisa-Ioana – Liceul Tehnologic Sebeș

În ultimii ani, marketingul își face simțită tot mai frecvent prezența în cadrul a două sectoare, cultura și sportul, care prezintă numeroase asemănări atât ca mod de realizare a prestațiilor, cât și a consumului. O astfel de prezență se manifestă prin utilizarea tot mai des a tehnicilor de cercetare a pieței, desfășurarea unor activități de marketing, constituirea unor nuclee de marketing în structurile organizatorice ale instituțiilor culturale și sportive.

Cu sau fără știința noastră, cu toții facem marketing. Sportul se vinde de secole, calitatea de sportiv, sponsor, spectator și comentator existând încă de pe vremea Jocurilor Olimpice antice. Dar numai în ultimele decenii s-a pus problema existenței unui sistem rațional de abordare, prin prisma marketingului, a complexe relații dintre consumatorii de sport și produsele, evenimentele și serviciile sportive.

În ceea ce privește marketingul educațional și cultural este justificat prin aceea că și educația și cultura, în general, trebuie să devină domenii rentabile, punând în valoare ceea ce au de oferit, valorificând pentru aceasta orice oportunitate. Dacă în economie nu se pot lua decizii raționale fără investigarea pieței, tot așa nici în domeniul educațional nu pot lipsi studiile asupra nevoilor publicului.

Promovarea marketingului în domeniul educațional necesită din partea managerilor dăruire, perseverență, consecvență, cinste, dragoste pentru elevi.

Demersul de marketing presupune stăpânirea informațiilor despre mediul socio-economic și educațional. Suportul informațional al deciziilor se asigură prin cercetarea de marketing, definită ca o activitate sistematică de culegere, analiză și interpretare a informațiilor necesare concepției, elaborării și realizării politicilor de marketing.

Obiectivele principale ale programului de marketing comunicațional sunt după cum urmează:

- informarea publicului din mediul urban și cel rural cu privire la organizarea procesului de admitere și cel instructiv – educativ de profil;
- îmbunătățirea imaginii unității de învățământ;
- poziționarea unității de învățământ în rândul instituțiilor de învățământ liceal de valoare din județ, în special datorită bazei tehnico–materiale și a personalului de care dispune;
- atragerea publicului tânăr către practicarea diferitor sporturi.

Astfel, se poate elabora și un ghid care are ca scop principal lărgirea ariei cognitive cu privire la procesul de admitere și a celui instructiv-educativ al instituției cu profil sportiv, orientarea, dirijarea și conducerea subiecților interesați (elevi) către un scop dinainte stabilit.

Principiile elaborării ghidului candidatului sunt evidențiate în literatura de specialitate de către autorii: G. Văideanu (1988), G. H. Cârstea (1993), C. Cucuș (1994, 1996), M. Ionescu, I. Radu (1995), S. Cristea (1996), P. Lisievici (1997); S. Cristea (2000).

Examinarea problemei cu privire la implementarea strategiilor de marketing privind procesul de admitere a candidaților la studii, se bazează pe publicitate ca principalul mijloc de promovare și comunicare, ce reprezintă elemente esențiale ale mixului de marketing, care ocupă în prezent o poziție privilegiată, datorită rolului său important în atingerea obiectivelor organizaționale.

Eficiențizarea promovării marketingului de eveniment pe plan național (urban și rural) prin organizarea unor serii de acțiuni, finalizate la nivelul procesului de admitere și raportate la nivelul mixurilor și submixurilor comunicaționale, este relevantă prin aplicarea și utilizarea cu preponderență a tehnicilor specifice mass mediei: conferințe de presă; interviuri la radio și

televiziune; articole de presă; discursuri; primiri oficiale; evenimente sociale și activități culturale și sportive.

Bibliografie

1. Enăchescu, C, *Tratat de teoria cercetării*, Ed. Polirom, Iași, 2005
2. IONESCU, M. (2005) – *Instrucție și educație*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad.
3. JOIȚA, E. (2002) – *Educația cognitivă*, Editura Politrom, Iași.
4. MAIOR, C. (2009) – *Management și cultură instituțională*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad.
5. SOMEȘAN, C. (2002) – *Bazele cercetării de marketing*, Editura Dacia, Cluj – Napoca.

PROBLEME CELEBRE ALE ANTICHITĂȚII

Prof. Bologa Maria Teodora
Școala Gimnazială “Mihai Eminescu” Ighiu
Școala Gimnazială “Ion Agârbiceanu” Alba Iulia

Cele trei probleme care au devenit „Probleme celebre ale antichității” datorită faptului că rezistau încercărilor de rezolvare, fac parte dintr-o listă a problemelor de construcție cu rigla și compasul a matematicienilor greci în perioada sec. VI-IV î.Hr. Despre originea lor se cunosc doar unele legende.

În gândirea greacă, rigla și compasul sunt considerate instrumente ideale iar dreapta și cercul sunt figurile geometrice fundamentale cele mai simple. Vechii greci erau înclinați să rezolve o problemă pe calea cea mai simplă, cu mijloacele cele mai reduse (un gen de *principiu minimal*). În acea perioadă, matematica se apropia mai mult de filozofie, de gândirea abstractă decât de problemele practice. S-au precizat noțiunile de „riglă” și „compas” și reguli cum pot fi folosite în construcțiile geometrice:

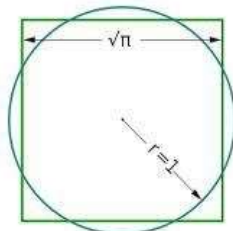
- cu rigla se pot construi drepte determinate de două puncte distincte
- cu compasul se pot construi cercuri cu centrul într-un punct dat și care trec printr-un punct

dat

Compasul și rigla utilizate conform acestor reguli au fost numite „instrumente platonice” și mai târziu „euclidiene”. Orice modificare a regulilor de mai sus era interzisă. Astfel, rigla gradată nu putea fi folosită. Această restricție a condus la imposibilitatea rezolvării celor „trei probleme celebre” ale antichității, toate trei probleme de construcție cu rigla și compasul, așa cum cerea enunțul. De-abia în sec. XIX matematica a dispus de mijloacele necesare pentru a demonstra că este imposibil a realiza cu *rigla și compasul* construcțiile cerute în aceste probleme.

1) Problema cvadraturii cercului

Fiind dat un cerc, să se construiască cu rigla și compasul un segment astfel încât aria pătratului având ca latura segmentul respectiv să fie egală cu aria cercului.

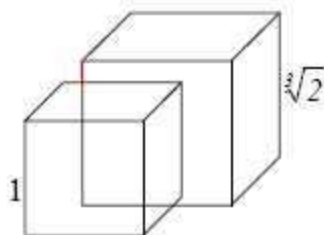
Luând raza cercului de lungime egală cu 1, problema revine la a construi un segment a cărui lungime x , obținută prin măsurarea segmentului ca unitate de măsură, să satisfacă relația

$$\pi = x^2 \text{ de unde rezultă că } x = \sqrt{\pi}.$$

Această problemă de construcție cu rigla și compasul este cea mai veche dintre cele trei. Motivarea acestei probleme este evidentă: dacă s-ar putea construi cu ajutorul acestor instrumente un pătrat a cărui arie să fie egală cu aria unui cerc dat, atunci s-ar putea ușor calcula exact aria cercului, calculând aria pătratului construit. De încercările de rezolvare este legat numele filozofului Anaxagora din Clazomene (c.500-428 î.Hr)

2) Problema dublării cubului

Fiind dat un cub, să se construiască cu rigla și compasul un segment astfel încât volumul cubului ce are ca latură acest segment să fie dublul volumului cubului dat.

Luând latura cubului dat ca unitate de măsură, deci având lungimea 1, problema revine la a construi cu rigla și compasul un segment a cărui lungime a fost măsurată cu aceeași unitate de măsură să satisfacă relația $2 = x^3$

Originea problemei ar putea fi următoarea: se știe că se dublează ușor cu rigla și cu compasul aria pătratului (se construiește un pătrat având ca latură diagonala pătratului inițial), deci apare întrebarea „Nu s-ar putea dubla la fel de ușor volumul cubului?” S-a demonstrat că numai cu rigla și compasul, construcția este imposibilă.

O legendă referitoare la această problemă, are legătură cu epidemia de ciumă care a bântuit Atena începând cu anul 429 î.Hr. Se spune că pe o insulă Délos, din arhipelagul Cicladelor, însuși zeul Apollon i-a transmis oracolului că ciuma va înceta doar dacă vor dubla volumul altarului cubic din templu. În consecință atenienii au construit un nou altar cubic cu latura $2l$, care evident avea volumul $8l^3$. Ciuma nu a dispărut iar, după o variantă a legendei, zeul le-ar fi recomandat atenienilor să învețe geometrie! De aceea mai este cunoscută sub numele de *problema delică*.

3) Problema triseției unghiului

Fiind dat un unghi arbitrar, să se construiască cu rigla și compasul un unghi de trei ori mai mic decât unghiul dat.

Pentru unele unghiuri problema este ușor de rezolvat. De exemplu pentru un unghi drept, problema revine la a construi cu rigla și compasul un unghi a cărui măsură în grade să fie 30° , ceea ce se obține ușor construind o bisectoare într-un triunghi echilateral.

În cazul general, pentru a putea rezolva problema observăm că, luând un cerc cu raza 1, dacă cunoaștem segmentul având lungimea egală cu cosinusul unui unghi, atunci putem construi cu ajutorul acestor instrumente unghiul respectiv.

Deci, problema triseției unui unghi arbitrar Θ se reduce la problema construirii segmentului $x = \cos\left(\frac{\theta}{3}\right)$. Din $\cos \theta = 4 \cos^3\left(\frac{\theta}{3}\right) - 3 \cos\left(\frac{\theta}{3}\right)$ rezultă că problema este rezolvabilă dacă putem construi cu rigla și compasul un segment a cărui lungime x să satisfacă ecuația $4x^3 - 3x - a = 0$, unde am notat $a = \cos \theta$.

Originea acestei probleme pare să fie evidentă. Ușor se poate împărți cu ajutorul riglei și compasului un unghi oarecare în două unghiuri congruente. De ce nu s-ar putea împărți acest unghi în trei părți congruente?

Pentru rezolvarea generală a problemelor amintite (și ale altora), geometrii antici au stabilit tehnici speciale, numite *analiză* și *sinteză*. „În primul caz se presupune problema rezolvată și cercetând proprietățile soluției, se stabilește o problemă echivalentă celei date, care se poate rezolva cu datele disponibile. Pentru a stabili acum soluția formală a problemei date se inversează procedura, ceea ce constituie sinteza.

Cu introducerea metodei de demonstrație prin analiză este acreditată școala platoniană, în special Platon și Eudox, iar pentru diorism (formularea condițiilor necesare rezolvării unei probleme)- Leon platonicianul (sf.sec.V î.Hr)”

Au existat mulți matematicieni care au rezolvat cele trei probleme celebre, dar prin alte metode. Archytas din Tarent (c. 430?-c.360 î.Hr) a rămas în istoria matematicii pentru soluția ingenioasă și originală prin care a rezolvat problema delică prin intersecția a trei suprafețe de rotație, un cilindru, un tor (obținut prin rotația unui cerc în jurul unei tangente a lui) și un con, iar soluția sa este recunoscută ca o bijuterie de raționament geometric.(v.20,p.139). Menechmos (c.380-c.320 î.Hr) a dat două soluții utilizând intersecții de conice „triadele lui Menechmos”. Arhimede din Siracuza (c.287-212 î.Hr), a reușit să rezolve problema triseccției unghiului și a cuadraturii cercului cu ajutorul spiralei sale.

S-a demonstrat în secolul XIX că este imposibil de a realiza cu rigla și compasul construcțiile cerute de cele trei „Probleme celebre ale Antichității”.

Cum au fost făcute aceste demonstrații? S-a considerat un segment de lungime 1 dat. S-a determinat mulțimea tuturor numerelor reale pozitive, pentru care segmentele având lungimea aparținând acestei mulțimi, pot fi construite cu rigla și compasul pornind de la segmentul dat (această mulțime este un anumit corp comutativ de numere algebrice). Apoi s-a arătat că orice număr ce este soluție a oricăreia dintre cele trei ecuații indicate în rezolvarea problemelor mai sus amintite nu aparține acestei mulțimi (deci segmentul având ca lungime acest număr nu poate fi construit cu rigla și compasul).

Bibliografie

- [1]. ALBU, A., Fundamentele matematicii, Ed. Eurobit, 1995.
- [2]. ALBU, A. și alții, Geometrie pentru perfecționarea profesorilor, Ed. Did. și Ped. București, 1983.
- [3]. ALBU, I. D., Geometrie, Concepte și metode de studiu. Partea I, Construcția axiomatică a geometriei euclidiene, Ed. Mirton, 1998.
- [4]. ALBU C.A. O istorie a matematicii. Antichitatea până în secolul VI (XIII), Ed. Nomina, 2009
- [5]. PAPUC, D.I., Universul matematic al civilizației umane, Ed. Marineasa, 2003

A PEDA ȘI A ÎNVĂȚA ÎNTR-UN MOD INEDIT

Prof. Haiduc Valentina, Liceul ”Dr. Lazăr Chirilă”, Baia de Arieș

Este septembrie și ne pregătim să începem un nou an școlar cu entuziasm, cu emoții și, mai ales, cu forțe proaspete. Și cum altfel ne-am putea manifesta toate aceste trăiri, dacă nu prin intermediul lecțiilor pe care ne vom strădui să le predăm cât mai atractiv și interesant elevilor noștri? Pentru ca demersul educativ să le stârnească interesul și să le pară captivant și elevilor, nu numai nouă, profesorilor, este necesară predarea și învățarea într-un mod inedit.

De-a lungul timpului, dezvoltarea învățământului românesc a cunoscut și va mai cunoaște numeroase și profunde transfigurări dominate de ideea înnoirii, transformări care s-au succedat cu repeziciune și care au afectat toate componentele structurale, funcționale și contextuale definitorii ale unui învățământ modern. Schimbările înregistrate în învățământ au fost legate de cele mai multe ori de elaborarea unor noi metode de predare și învățare, de aducerea unui suflu nou în activitatea didactică, evident, cu scopul de a o îmbunătăți, chiar înfrumuseța.

În timp ce curriculumul evidențiază cunoștințele care merită să fie asimilate prioritar de-a lungul anilor de școală, metodologia didactică indică modul în care își însușesc elevii respectivele cunoștințe și modalitățile concrete de care ei se folosesc în acest scop, precum și felul în care *sunt îndrumați și sprijiniți de către personalul didactic să înalțe acest anevoios edificiu*¹. Aceste aspecte capătă o conotație extrem de importantă în condițiile de astăzi, când elevii trebuie să învețe a învăța într-un mod nou și când, în mod corespunzător, cadrele didactice trebuie să învețe a preda într-un mod nou, fapt ce obligă la însușirea unor noi abilități de predare. A preda și a învăța într-un mod nou presupune mai multă dăruire și implicare atât din partea dascălului, cât și din partea elevilor. Dăruirea și implicarea profesorului constă într-o mai bună pregătire a lecției făcând uz de metode moderne, inedite care să stimuleze elevii să se dăruiască și să se implice, la rândul lor, în buna desfășurare a lecției.

Profesorul are un rol esențial în predarea lecției, activitate ce presupune mai multe etape: pregătirea fiecărei lecții adaptate la specificul clasei, la capacitățile elevilor de a asimila noile conținuturi, precum și alegerea unei modalități de prezentare a conținuturilor într-o manieră cât mai atractivă și mai ușor de reținut. Experiența ne învață că niciodată nu trebuie să ne oprim din învățare, din perfecționare, niciodată nu putem spune că am ajuns în momentul în care suntem atotștiutori. Zilnic ne confruntăm cu situații diferite: nicio zi nu se aseamănă cu alta, nici o lecție nu este identică la două clase de același profil, niciun elev nu este întocmai precum colegul său. Ne fixăm în minte, de multe ori, un demers pe care să-l urmărim în timpul activității didactice, dar, ajunși în clasă, constatăm că trebuie să aplicăm o altă abordare.

Metodologia didactică a suferit o serie de transformări odată cu trecerea anilor și se află într-o continuă schimbare. Inevitabil, metoda de predare este în strânsă relație cu activitatea didactică, prin urmare, înnoirea procedurilor de predare – învățare a devenit unul dintre obiectivele majore ale managementului situațiilor de învățare și al cunoștințelor; schimbarea practicilor școlare fiind strâns legată de schimbarea metodelor de învățământ. În aceste condiții, este justificată dorința crescândă de însușire a unor noi modalități de lucru la catedră, modalități mai bune, mai eficiente, de natură să contribuie substanțial la sporirea calității deopotrivă a eforturilor de predare și a celor de învățare. Fiecare lecție, în care inserăm o mică metodă activ – participativă, își schimbă automat statutul, devenind mult mai interesantă, ieșind din rutină. În zilele noastre, tehnologia și lumea se află într-o permanentă evoluție. Există atâtea lucruri care le captează atenția elevilor noștri, încât procesul instructiv – educativ le pare inert, încrâncănit. Prin urmare, trebuie să ținem pasul cu ei și să căutăm să le stârnim interesul și prin lecția predată.

Metoda de învățământ este una dintre componentele esențiale ale procesului de predare - învățare. Conceptul de „metodă de învățământ” își păstrează și în prezent semnificația originară, împrumutată din grecescul *methodos*, ceea ce înseamnă *cale de urmat în vederea atingerii unor scopuri determinate în prealabil*. Această semnificație s-a păstrat până în zilele noastre, însă sfera și conținutul noțiunii s-au extins, prin această inovație continuă la care este supus procesul de predare – învățare.

Diversificarea metodologiei didactice se referă la îmbogățirea ansamblului de modalități prin care relaționăm diferitele teorii ale învățării cu posibilitățile reale ale elevilor. S-a constatat că metodele interactive de predare – învățare sunt cel mai bine receptate de către elevi, aceștia având impresia că învață jucându-se (metoda ciorchinului, metoda cubului) sau că lecția nu s-ar putea desfășura fără participarea lor directă (metoda mozaicului, brainstormingul). În mediul educațional, elevul nu deține numai rolul de receptor al mesajelor educaționale, ci el este încurajat să se angajeze în acțiuni de vehiculare și chiar de creare a valorilor culturale și științifice. Acest lucru n-ar putea fi posibil decât prin intermediul metodelor interactive de învățământ, metode menite să-i stimuleze pe elevi, să le stimuleze creativitatea, să-i determine să fie mai activi, să le capteze atenția, să se angajeze în mod direct la buna desfășurare a lecției.

În concluzie, ceea ce este comun tuturor metodelor activ – participative este faptul că acestea au capacitatea de a transforma elevii din simpli receptori ai informațiilor didactice în

¹ Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 11

producători ai propriilor cunoștințe. Este o metamorfoză al cărei sens își găsește o sugestivă exprimare în cuvintele lui Jeanne Reardon, după care *orice educator, institutor sau profesor trebuie să fie mai puțin interesat a-i învăța pe copii știința, cât a-i învăța să gândească ca niște oameni de știință, care pun întrebări, găsesc soluții, încearcă, acționează conștient, participă efectiv și afectiv la dezvoltarea propriei cunoașteri.*² Utilizarea acestor metode interactive moderne înseamnă a preda și a învăța într-un mod inedit. Avantajul este că metodele acestea interactive se pot adapta în funcție de nivelul clasei și de tipul lecției, transformând demersul didactic într-un succes, reușind să-i încurajeze chiar și pe elevii mai slabi să participe activ la lecție, deoarece oferirea posibilității elevului să intervină în realizarea lecției, să-și dezvolte singur metodele, cunoștințele, prin dorința de a găsi răspunsuri la întrebări, are o deosebită valoare formativă. Altfel spus, trebuie să-i învățăm pe elevi să învețe, să-i împuternicim cu diferite tehnici de învățare eficientă, pregătindu-i, în același timp, pentru autoînvățare și educație permanentă. A preda și a învăța într-un mod inedit înseamnă să le împărtășim elevilor din cunoștințele noastre pe limba lor, căutând acel punct comun în care se intersectează intențiile noastre cu interesele lor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2006;
2. Miron Ionescu, Ioan Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2001;
3. Ioan Ovidiu Pânișoară, *Comunicare eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2006;
4. Riunier Raynal, *Pedagogie: dictionnaire de concepts cles*, ESF, Paris, 1997.

IMPLICAREA PĂRINȚILOR COPIILOR PREȘCOLARI ÎN PARTENERIATUL EDUCAȚIONAL „EDUCAȚI AȘA!”

*Prof. înv. preșc.: Bregar Elena, Bara Nicoleta Livia
Grădinița P.P. nr. 12 Alba Iulia*

Educația timpurie este prima treaptă de pregătire pentru educația formală și se adresează copiilor de la naștere până la vârsta de 6-7 ani, oferind condiții specifice pentru dezvoltarea deplină, în funcție de evoluția individuală și de vârstă a acestora. Grădinița, ca serviciu de educație formală asigură mediul, care garantează siguranța și sănătatea copiilor și care, ținând cont de caracteristicile psihologice ale dezvoltării copilului, implică atât familia cât și comunitatea în procesul de învățare.

Actualul curriculum plasează familia, părintele, în rol de partener activ în educația copilului. Familia nu poate fi parte separată în educația copilului, rolul părinților nu încetează odată cu intrarea copilului în instituția de învățământ, se schimbă doar modalitatea de abordare a copilului, în raport cu noul său statut și în deplină concordanță cu ceea ce se întâmplă în mediul educațional. Colaborarea dintre educatoare și părinți presupune o comunicare eficientă și efectivă, o unitate de cerințe și acțiuni, subordonate interesului superior al copilului și nevoilor sale de dezvoltare, sub forma discuțiilor, a schimburilor de opinii, de informații, de experiențe, reuniuni de informare, activități demonstrative, ateliere de lucru cu ocazia unor evenimente din viața grupei, serbări, excursii, vizite, aniversări. Părintele trebuie convins, nu prin vorbe, ci prin acțiuni menite să-i câștige încrederea că în grădiniță se întâmplă ceva deosebit, ceva constructiv, cu copilul său, că deși el se joacă, prin acest joc el dobândește toate cunoștințele și comportamentele de care are nevoie pentru o integrare cu succes în școală și societate.

În ceea ce privește relația părintelui cu copilul, am stabilit un program sub formă de cursuri sub denumirea „Educați așa!”, la care pot participa toți cei care doresc să dobândească cunoștințe

² Riunier Raynal, *Pedagogie: dictionnaire de concepts cles*, ESF, Paris, 1997, p. 79

pedagogice și abilități în ceea ce privește creșterea și educarea de calitate a copiilor de vârstă preșcolară.

Cursurile sunt axate pe o tematică interesantă, în măsură să atragă și să-i ajute pe părinți în rezolvarea problemelor pe care le ridică practica educării copilului în familie. Fiecare curs va fi susținut în fața părinților numai de către un formator specializat. Lucrul acesta este absolut necesar pentru că părinții ridică probleme, expun cazuri dificile, așteaptă soluții la care numai un formator poate răspunde și poate recomanda cu delicatețe, exemple de bune practici, care să le fie de folos.

Un interes deosebit ridică din partea părinților următoarele teme ale cursurilor: „*Cum să creștem copii respectoși, viguroși și sănătoși?, Cum să le răspundem la întrebările copiilor pentru a le satisface curiozitatea?, Cum să-i obișnuim pe copii să spună adevărul și să prevenim minciuna? Ce fel de jucării trebuie să procurăm copiilor? Cum să obținem un comportament dezirabil?, etc*”.

Cursul cuprinde cinci lecții, la care se adaugă materiale vizuale și broșuri scrise, elaborate pentru o mai amplă informare a părinților și are ca scop realizarea unei bune relații între părinte și copii, deoarece aceasta este condiția dezvoltării sănătoase și armonioase a copilului și prevenirea unor probleme grave de educație. În acest curs sunt discutate diverse subiecte și sunt exersate diverse abilități care au, fiecare, un scop, obiective și teme foarte concrete. Scopul specific generat din programul „Educați așa!” este: să-i facă pe părinți să înțeleagă că ei pot influența și conduce comportamentul copiilor lor; părinții să-și însușească abilitățile de bază de care au nevoie pentru a influența efectiv comportamentul opozant, indzirabil al copilului. Obiectivele cursului sunt: prevenirea unor grave probleme de educație; prevenirea unor probleme în comportamentul copilului și a spiralei negative pe care o determină acestea; înțelegerea de către părinți că ei pot influența și conduce comportamentul copiilor; însușirea unor abilități de bază necesare educației. Temele prin intermediul cărora părinții își însușesc diverse abilități se împart în două categorii: Abilități pozitive - Aprecierea și Acordarea atenției; Abilități grupate sub denumirea - Stabilirea limitelor: A spune NU și a interzice, Ignorarea, Izolarea, Pedepsirea.

Acordarea atenției îi ajută pe părinți să înțeleagă că dacă acordă atenție într-o manieră pozitivă sau negativă influențează comportamentul copilului și că părinții pot să învețe să acorde atenție pozitivă în special dacă vor să stimuleze comportamentul pozitiv al copilului. Părinții își pot influența copiii cu atenția pe care le-o acordă. Ei pot reacționa pozitiv ori de câte ori copilul lor manifestă un comportament pozitiv, dorit și pot reacționa negativ atunci când copiii se poartă în mod inacceptabil pentru ei. *Aprecierea* îi convinge pe părinți că laudele îi pot stimula pe copii să se comporte mai des într-un anume fel dorit. Părinții trebuie să îi explice copilului că l-au laudat pentru faptele bune pe care le-a făcut, altfel copilul nu își dă seama pentru ce a fost laudat și este confuz. Dacă părinții sunt receptivi la comportamentul pozitiv al copiilor lor și nu uită să-l laude de câte ori este cazul, copilul înțelege treptat că el merită acele laude. Un copil care aude adesea că ceea ce face nu este bine își creează o imagine negativă despre sine. Atunci când părintele își laudă copilul (nu este vorba aici doar de lauda verbală, ci și de cea nonverbală, printr-un gest, o mângâiere, un zâmbet, un sărut), el trebuie să numească comportamentul pentru care-l laudă și să o facă atunci pe loc. *Stabilirea limitelor*, ajută părinții să înțeleagă că în orice situație există diverse modalități de a stabili limite pentru comportamentul copilului și că părinții sunt aceia care vor alege care este cea mai potrivită modalitate. Părinții care participă la aceste cursuri vor înțelege că în orice caz există alte modalități decât pedepsele și abuzul fizic și că toate celelalte modalități sunt mai indicate decât pedeapsa fizică. *A spune NU și a interzice* învață părinții să fixeze limite verbal să formuleze cât mai clar o interdicție (limite între un comportament acceptabil și un comportament inacceptabil).

Atunci când copilul manifestă un comportament nedorit de părinte sau inacceptabil pentru acesta, părintele intervine, stabilind anumite limite, interdicții prin diverse modalități: *a spune NU și a stabili interdicții, ignorare, izolare și pedepsire*. *Ignorarea* se aplică atunci când copilul manifestă un comportament negativ menit să atragă atenția părintelui. Este foarte eficientă atunci când copilul se smiorcăie. Părintele trebuie să înțeleagă care comportamente ale copiilor lor pot fi, sau nu, ignorate și ce efect are ignorarea asupra comportamentelor copiilor. *Izolarea* este o modalitate de reacționare a părintelui vizavi de comportamentul inadecvat al copilului și se aplică mai ales în cazul exceselor

de furie ale copilului. Izolarea se face într-un loc unde să poată să fie supravegheat copilul, nu mai mult de 5 minute. Părinții trebuie să cunoască în care situații trebuie separat (pus pe un scaun pentru a se liniști, sau pe hol, cameră...) copilul, care sunt riscurile dacă, de exemplu, pun copilul într-o încăpere în care el se poate distra, sau poate fi riscant pentru sănătatea copilului. *Pedepsirea* implică confiscarea unui lucru care place copilului sau a unei activități preferate a acestuia. Pedepsa nu este plăcută nici pentru părinte și nici pentru copil. Din pedeapsă copilul nu învață nici un comportament nou, învață doar ce nu are voie să facă.

Este de preferat însă să se evite cât mai mult aplicarea pedepselor deoarece copilul devine imun la acestea și se ajunge în cele din urmă la formarea spiralei negative. În stabilirea limitelor părintele trebuie să fie consecvent, să numească comportamentul inacceptabil manifestat de copil și să-i explice copilului de ce procedează așa.

Colaborarea dintre grădiniță și familie presupune o comunicare efectivă și eficientă, o unitate de cerințe și acțiuni, în interesul copilului. Părinții trebuie implicați permanent în viața grădiniței, nu numai atunci când se ivesc probleme. Procesele educative familiale se vede că nu sunt simple ci sunt o interacțiune complexă între părinții și copii. Părinții sunt cei care dau primele lecții de educație și de viață copilului și nu sunt prea pregătiți pentru a face lucrul acesta cu succes. Copilul învață în familie cum să se comporte, în funcție de ceea ce vede și de ceea ce i se cere. Dacă părintele nu este pregătit pentru a oferi un exemplu pozitiv, acel copil nu poate fi învinovățit de unele comportamente neplăcute. Am observat că majoritatea părinților care au participat la cursurile "*Educați așa!*", sunt la primul copil și întâmpină mai multe greutăți în ceea ce privește creșterea și educația copiilor. Cei care au participat la cursuri, trec mai ușor peste aceste manifestări comportamentale ale copiilor, tocmai pentru faptul că au dobândit abilități necesare pe care le folosesc atunci când este nevoie.

Copiii au reușit cu ajutorul părinților și al educatoarei să nu mai fie răsfățați, să înțeleagă că unele lucruri nu este bine să le mai facă, să nu se mai trântescă pe jos în magazine dacă doresc jucării noi, să lase să se joace cu jucăriile lui și alți copii că altfel rămâne singur, să doarmă la ora stabilită de către părinți, nu după programele de televizor, iar în relații cu ceilalți copii să manifeste prietenie și înțelegere.

Aceștia și-au schimbat comportamentul tocmai pentru faptul că și părinții, la rândul lor, știu cum și când să le acorde atenție, să-i laude și să-i aprecieze când fac un lucru bun și să stabilească interdicții.

Comportamentul negativ al copiilor ar putea fi redus prin alocarea unui timp suficient, zilnic, copilului de vârstă preșcolară nu numai la sfârșit de săptămână. Dar se pare că acest lucru nu se poate, fapt dovedit și de cercetările le care s-a făcut referire la cadrul teoretic. Fiindcă aceste cursuri vin în ajutorul părinților, sunt stabilite de comun acord cu părinții, astfel încât să poată participa la program toți cei care s-au înscris. Se poate constata cu ușurință că implicarea părinților în educația copiilor preșcolari este necesară și foarte constructivă. Participarea la cursurile "*Educați așa!*", are finalități pozitive în ceea ce privește schimbarea în bine a comportamentelor negative ale copiilor. Putem afirma că părinții care au participat la cursurile "*Educați așa!*" și-au schimbat atitudinea față de copii, știu mai bine cum să reacționeze în diferite situații în obținerea unor comportamente plăcute din partea copiilor, nu mai pedepsesc fizic copiii, iar, la rândul lor, și copiii lor sunt mult mai cuminți decât copiii celor care nu au participat la cursuri.

Educația părinților este deci: „ o educație a educației copilului, un studiu al creșterii și dezvoltării copilului, o formare a abilității și de analiza a acestora, un examen cognitiv al sarcinilor secvențiale ale părinților în creșterea, dezvoltarea și educarea copilului”. (*Educați așa!*,1998)

INVENTAR DE ACTIVITĂȚI

Data	Tema	Modalități de realizare
Oct.	-Parteneriatul educațional „Grădiniță – familie – comunitate ”	- Referate/dezbateri: -„Noi abordări ale educației timpurii în grădiniță”; -„ Grădinița, familia și comunitatea –parteneri în educație”

Noi.	-Cursul pentru părinți: Educați așa! Temele: 1. Aprecierea și Acordarea atenției; 2. Stabilirea limitelor: - A spune NU și a interzice; -Ignorarea; Izolarea și pedepsirea	-Referat: Bazele programului „Educați așa!”, jocuri și exerciții de bune practici, Cum să ne lăudăm copiii, Cum spunem NU, Ce ignorăm, Cum și unde izolăm, Cum evităm pedeapsa, Ce aș face eu... -Pliante cu temele, fișe de lucru pentru acasă
Dec.	3. Stabilirea limitelor II: - Conceperea recompenselor - Evaluare program „Educați așa!”- Serbare: „În așteptarea lui Moș Crăciun!”	- Pliante cu temele, fișe de lucru pentru acasă; Lista cu recompense; Evaluare: lista cu întrebări; Joc: Scaunul pozitiv-scaunul negativ;
Ian.	-„Educarea în spiritul valorilor morale!”	- Referat: -„Educația moral-religioasă în grădinița de copii.”-„Rolul adultului în educarea copilului.”
Febr.	-Disciplinarea pozitivă sau cum să educi fără să rănești	-dezbatere tip masa rotunda ; -referate pe teme de comunicare în relația - părinte – copil.
Mar.	- „Mărțișoare pentru cei dragi!”; - Program artistic cu prilejul zilei de 8 Martie	- Întâlnire cu școlarii pentru confecționarea mărțișoarelor pentru cei dragi; Program artistic
Apr.	-Hristos a înviat!	-Întâlnirea cu „bunicile satului” pentru încondeierea ouălor; Realizarea unei expoziții „Coșulețe cu ouă roșii!”; Participarea părinților, copiilor și educatoarelor la slujba de Denii.
Mai	- Educarea copiilor in spiritul valorilor morale ; rolul familiei	Seminar și dezbateri pe tema “Parinții și educatorul – modele in educarea copilului preșcolar “ ; -referat - Copilul și comportamentul lui in societate si familie “
Per man ent	Consiliere pe teme educative, de sănătate și comportamentale: - „Eu știu, eu pot!”, „Copil ca tine sunt și eu!”, „Comunicarea și ascultarea”, „Orice meserie este de aur!”, „De vorbă cu specialiștii!”, „Dăruind vei dobândi!”	- Bibliotecă cu materiale informative pentru părinți și copii; Consiliere părinți/copii; Acțiuni caritabile; Vizite și excursii

BIBLIOGRAFIE:

Dumitrana, M. – „Copilul, familia și grădinița”, Editura Compania, 2000

Lespezeanu M., „Tradițional și modern în învățământul preșcolar”, Ed. Omfal Esențial, București, 2007.

Paisi Lăzărescu, M., Ezechil, L. - „Laborator preșcolar”, Editura V&I, 2002

*** „Educați Așa !”- Unicef Programe de educație timpurie individualizată.

*** Curriculum pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 6-7 ani, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Unitatea de Management al Proiectelor pentru Învățământul Preuniversitar, 2008.

***Noi repere ale educației timpurii în grădiniță, Ed. PRET.

DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE DIDACTICĂ

Prof. Ianc Mirela, Școala Gimnazială „Avram Iancu” Alba Iulia

Comunicarea didactică, privită ca o ramură formală a comunicării interpersonale, are în centrul său mesajul dintre profesor și elev, tocmai de aceea, dascălul trebuie să fie atent la strategia pe care o adoptă și la impactul pe care vrea să îl aibă mesajul transmis. Intențiile dascălului pot să nu fie comunicate în mesajele pe care le transmite, iar mesajul, la rândul său, poate fi distorsionat sau greșit înțeles, chiar dacă este clar prezentat.

Însă cum să găsim mereu modalitatea cea mai potrivită pentru a comunica în diverse situații. La ce trebuie să renunțăm? Ce trebuie să adăugăm? Este destul de greu să găsim calea firească, dacă nu suntem competenți. Însă ce înseamnă să fim competenți? Poate să fim eficienți? Poate să fim creativi? Poate să avem viziune? Poate să comunicăm asertiv? Poate să ne gestionăm bine timpul? Poate toate acestea la un loc. „Comunicarea cea mai elocventă se face la nivelul caracterului” spune Sephen Covey citându-l pe Emerson: „Ceea ce ești, îmi răsună atât de tare în ureche, încât nu pot auzi ceea ce-mi spui”.

Este cunoscut faptul că orice știință are succes dacă este limitat câmpul de cercetare la o suprafață unde fiecare știință este „stăpână” și „acasă”, iar omul de știință își formează cu timpul anumite perspective, metode și tehnici de investigație.

Într-o epocă a informației, învățarea cere viitorilor pedagogi competențe de comunicare specifice și formarea unei culturi a comunicării pedagogice în condiții educaționale concrete. Profesorul trebuie să devină, din simplu transmițător de informații, în „producător” sau „educator-constructor” de metodologii eficiente de învățare.

Având în vedere că profesorul este pus în situația de a forma elevilor competențe necesare societății în care trăiește, pentru a-și putea proiecta procesul educațional, cadrul didactic trebuie să fundamenteze conceptele de bază ale teoriei și practicii educaționale: competențe-cheie, centrate pe elev, arii problematice, așadar, rolul profesorului este de a-i ajuta pe elevi să depășească dificultățile prin formularea întrebărilor care să-i orienteze spre soluția corectă.

Această abilitate pornește de la conceptul „dă-i unui om un pește și-i asiguri o masă”, și se va concretiza în: „învață-l să pescuiască și se va hrăni o viață”.

În acest sens o nouă apariție editorială ne atrage atenția: este vorba de cartea d-lui lector univ. dr. Ionuț Vlădescu, *Particularitățile dezvoltării competenței de comunicare didactică în contextul situațiilor de învățare*, o cercetare științifică atentă a aspectelor teoretice și practice ale comunicării didactice.

Doamna prof. univ. dr. Liliana EZECHIL, decan al Facultății de Științe ale Educației, la Universitatea din Pitești consideră că „d-l

Vlădescu Ionuț a realizat prin lucrarea *Particularitățile dezvoltării competențelor de comunicare didactică în contextul situațiilor de învățare*, o interesantă incursiune în studiul comunicării didactice, generând idei, teorii, soluții ce prezintă un interes real atât pentru mediul academic, cât și pentru contextul educațional concret.”

Doamna prof. univ. dr. Crenguța Lăcrămioara OPREA, de la Facultatea de Psihologie și Științele Educației, de la Universitatea din București este de părere că „actualitatea cercetării realizată de d-l Ionuț Vlădescu, asupra particularităților comunicării didactice rezultă din abordarea investigativă insuficientă a problematicii comunicării didactice în literatura de specialitate. O

astfel de cercetare se dorește a schimba optica asupra rolului cadrului didactic la clasă, din transmițător de informații în facilitator al cunoașterii desfășurate de elev. Scopul profesorului postmodern este să-și învețe discipolii cum să gândească, nu ce să gândească. Preocuparea profesorului este nu doar de a-l face să înțeleagă știința, ci și de a simți emoția de a o studia; educația trebuie să fie cea care să determine indivizii să fie într-o continuă stare problematizantă, o stare în care permanent să-și pună întrebări și să caute răspunsuri.” Dumneaei subliniază faptul că „lucrarea d-lui Ionuț Vlădescu se remarcă prin valoarea aplicativă ce constă în proiectarea/implementarea/evaluarea metodologiei de dezvoltare a competenței de comunicare didactică prin situațiile de învățare a disciplinelor pedagogice, prin descrierea valențelor formative a situațiilor de învățare a disciplinelor pedagogice pentru dezvoltarea competenței de comunicare didactică, prin formularea sugestiilor metodologice pentru dezvoltarea competenței de comunicare didactică prin intermediul situațiilor de învățare la studenții pedagogi. Autorul avansează importante idei fundamentale ca rezultate științifice, și anume:

- Comunicarea didactică reprezintă un demers pedagogic și relațional complex care presupune o interacțiune dintre cadrul didactic și elev, realizată prin mesajul conținutului didactic/educațional (coerența logică, stăpânirea strategiilor de abordare, implicarea afectivă în exprimarea subiectului) și evaluată prin feed-back.

- Competența de comunicare didactică în plan motivațional, managerial și al limbajului pedagogic reprezintă un ansamblu de comportamente/acțiuni comunicative de proiectare/transmitere/ realizare/ evaluare a demersului didactic și de asigurare a unor rețele comunicaționale eficiente în contextul situațiilor de învățare determinate și spontane (nedeterminate). Situațiile de învățare abordate contextual și pozițional structurate pe categorii: perspectiva condițiilor externe ale învățării, modul de interacțiune a cadrului didactic, modul de producere a învățării, procese psihice predominant utilizate determină modalitățile de comunicare didactică și particularități de formare a competențelor de comunicare didactică.

- Metodologia dezvoltării competenței de comunicare didactică determinată situațional - învățare prin recepție și învățare prin rezolvare de probleme investigaționale se înscriu în pedagogia situațională care asigură tranzacția experiențelor de învățare într-un construct numit competența de comunicare didactică din perspectiva situațiilor de învățare.”

Indiferent de tipul de comunicare, formală sau informală, internă sau externă este necesar ca pentru dezvoltarea competenței de comunicare să se aibă în vedere două variabile: abilitatea și siguranța. Aceste două seamănă cu cele două părți ale unui aisberg, partea mică, vizibilă este abilitatea de a comunica, iar marea masă, tăcută și nevăzută este siguranța. Abilitatea de comunicare interpersonală nu se poate dezvolta decât prin practică, nu învățăm tenis, doar citind cărți despre tenis. Comunicarea interpersonală stă la baza reușitei oricărui tip de comunicare managerială. Pentru aceasta este nevoie de o profundă cunoaștere de sine, o bună comunicare intrapersonală.³

Această lucrare se dorește a fi un liant între comunicare, strategie și competență. Deși cele trei concepte par a fi diferite, atât strategia cât și managementul strategic se subordonează comunicării. O comunicare adecvată fiecărei situații va conduce „echipa” spre succes.

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE DE PREDARE

Prof. Triț Sorina-Ioana, Școala Gimnazială Petrești

Metodele de predare reprezintă elementul cheie al întregii strategii didactice. Procesul de predare - învățare - evaluare nu se poate desfășura în mod eficient fără a avea la bază metode temeinice, eficiente, care să pună în valoare potențialul elevilor și să facă din profesor un îndrumător al întregii strategii. Din acest punct de vedere, metodele pot fi descrise ca instrument de realizare al obiectivelor activității instructive. Ele trebuie să fie alese cu mare atenție, vizând

³Stephen R. Covey, *„Etica liderului eficient sau Conducerea bazată pe principii*, București, 2000, Editura Alfa, p. 113.

interesele elevilor, trebuie să fie adecvate specificului disciplinei, cerințelor educației și scopului general al învățământului.

Aceste instrumente de realizare ale obiectivelor pot fi clasificate în mai multe categorii. Unele metode pun în valoare experiența proprie a elevilor, favorizează înțelegerea conceptelor, sunt menite a dezvolta anumite competențe, și anume de comunicare. Sunt orientate spre formarea unei atitudini active. Aici, putem vorbi despre discuție, jocul de rol, dezbateră. Alte metode sunt menite a stimula creativitatea elevilor, potențialul lor, ei sunt îndrumați spre a veni cu soluții și propuneri pentru rezolvarea unor probleme, ei participă activ la activitate, analizează anumite situații, aici putem menționa jocul didactic, exercițiul, studiul de caz. Prin alte metode, elevii lucrează în grup, ajutându-se reciproc: proiectul în grupuri mici, cafeneaua. Prin aceste metode, profesorii îi ajută pe elevi să înțeleagă conținuturile, să realizeze judecăți, aplicabile în viața de zi cu zi. Profesorul trebuie să fie pregătit pentru fiecare metodă și să aibă cunoștințe temeinice în ceea ce privește fluidizarea activităților, dezvoltarea lecțiilor, îmbinarea metodelor. El trebuie să știe să evalueze cât de eficientă a fost metoda în funcție de obiectivele stabilite.

Discuția reprezintă un schimb de idei, de informații, propuneri, totul are loc în jurul unei teme stabilite, totul este organizat, cu scopul de a consolida cunoștințe, date, a realiza diferențe și asemănări, de a rezolva anumite probleme. Unul dintre lucrurile cele mai importante este ca tema discuției să fie desprinsă din viața reală, o temă plictisitoare sau învechită nu este utilă. Elevii sunt încurajați să comunice, să accepte idei și puncte de vedere diferite, să realizeze anumite situații. Un alt avantaj este acela de a învăța să respecte regulile unui dialog. Întrebările și răspunsurile trebuie să fie bine orientate, spre a da curs următoarelor idei și atingerii anumitor puncte. Profesorul joacă un rol foarte important aici. El amintește mereu elevilor regulile unei discuții, ele pot fi schimbate pe parcurs. Profesorul este și moderator, aranjând elevii în cerc, de exemplu, pentru a dirija discuția. El prezintă clar subiectul discuției, o moderează, orientând subtil răspunsurile elevilor, pune întrebări care să determine continuarea discuției. Elevii trebuie să aibă suficient timp pentru a reflecta și a își organiza ideile, toți elevii trebuie să participe la discuție, profesorul trebuie să pună accent pe răspunsul pozitiv și să încurajeze elevii.

Studiul de caz este o metodă de predare foarte eficientă, are la baza cercetarea. Este menită a stimula gândirea critică deoarece trebuie să se rezolve un caz. Elevii participă activ la rezolvarea unei probleme, analizează situația, și încearcă să vină cu soluții concrete, luate din viața reală. Situația trebuie să fie clar prezentată, pentru ca elevii să poată diagnostica problema, să o înțeleagă și să propună soluții. După ce se hotărăște cazul, elevii trebuie să cerceteze materialul. Profesorul joacă rolul de lider, coordonează activitatea, ghidează ideile elevilor în anumite direcții. El formulează anumite întrebări, trebuie solicitată părerea elevilor și la început, când nu se cunosc toate elementele cazului, pentru a diversifica păreri. Se stabilesc datele problemei, sunt organizate, ierarhizate, elevii pot face trimiteri la reglementările legale. În acest fel, ei sunt invitați să își exprime părerea, cu ce sunt de acord, cu ce nu sunt, care sunt consecințele pentru ambele părți. Într-un final, elevii propun o soluție finală. Chiar dacă soluția oficială este alta, nu este nici o problemă, întrucât se pune accent pe imaginația elevilor, gândirea critică. În final, are loc conceptualizarea, unde discuțiile sunt orientate în anumite direcții: elevii trebuie să privească în jur asupra unor situații similare, trebuie să privească înainte, poate trebuie să-și modifice atitudinea dacă vor să găsească o soluție eficientă la un studiu de caz. În final, se trag concluzii.

Metoda cubului se folosește când se dorește explorarea unei situații. Prin această metodă, elevii au șansa de a-și dezvolta competențele necesare unor activități complexe. Se realizează un cub, pe fețele lui se notează cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează. Se anunță subiectul discuției, apoi elevii sunt împărțiți în șase subgrupuri, fiecare grup analizează tema așa cum cere cerința de pe una din fețele cubului: descrie (culoare, formă, mărime), compară (asemănări, diferențe), asociază (la ce se gândesc elevii), analizează (din ce se compune), aplică (cum poate fi utilizat), argumentează, motive care sprijină afirmația. Elevii pot identifica idei care pot fi incluse într-un paragraf referitor la tema respectivă. Forma finală este împărtășită grupului. Lucrarea poate fi scrisă pe tablă.

Activitatea de predare trebuie să fie un proces dirijat, orientat către atingerea unor obiective stabilite anterior, este în permanentă interacțiune cu învățarea, și trebuie să pună în valoare și să dezvolte imaginația elevilor, cunoștințele, potențialul acestora.

Bibliografie:

Învățarea Activă, Ghid, Ministerul Educației și Cercetării, 2001

LECTURA - ACTIVITATE FUNDAMENTALĂ ÎN ÎNVĂȚAREA LIMBII ROMÂNE

*Prof. Huștiuc Nicoletta,
Grădinița cu Program Normal Vinerea/
Școala Gimnazială nr 3 Cugir, jud. Alba*

Lectura reprezintă pentru oricine, indiferent de vârstă și preocupări, o plăcută și folositoare petrecere a timpului liber, întocmai ca audierea unui concert, vizionarea unui spectacol de teatru.

Pornind de la premisa că învățătorul are rolul hotărâtor în a păstra limba, de a cultiva vorbirea îngrijită și corectă, el este factorul dinamizator în influențarea exprimării elevilor - determinată de componenta cu care acționează în această direcție, stăpânirea mijloacelor de fixare și activare a cuvintelor însușite, un rol covârșitor asupra vieții de lectură a elevilor săi îl are deopotrivă. El pune punctul pe „i”, formând generații conștiente de necesitatea lecturii în viața de toate zilele, deoarece bazele puse din copilărie au efectul scontat viața toată.

Printre cele mai mari realizări din viață se poate considera descoperirea a ceea ce se numește **cartea**, ca fiind un prieten de nădejde, totdeauna alături la bine și la greu: cu un sfat, o vorbă înțeleaptă, o încurajare sau o alinare. Totdeauna prezentă și adevărată, fără așteptări, fără dezamăgiri.

O viață cuprinsă într-o carte; o experiență pe care, cunoscând-o, ai putea să n-o mai repeți, să eviți, poate, suferințe și prin aceasta să câștigi timpul, atât de prețios. O altă carte... o altă experiență de viață. Dar pentru aceasta ai nevoie de puțină răbdare s-o răsfoiești, să-ți apleci privirea peste rânduri și vei găsi... **o fereastră deschisă spre lume.**

În ultima perioadă s-a putut observa „o invadare” a calculatoarelor în toate domeniile. Ca de orice lucru inedit, copiii sunt atrași de aceste aparaturi, la început doar pentru simple jocuri, apoi, pe măsură ce cresc le sunt de un real folos. Vis - a - vis de acest lucru am încercat să precizez câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură, dar recunoscând totodată și necesitatea lucrului cu calculatorul, cu toate că ar fi ideal ca aceste două tipuri de activități să dețină aceeași pondere în viața elevilor, nu să se înlocuiască una pe alta.

Lectura reprezintă pentru oricine, indiferent de vârstă și preocupări, o plăcută și folositoare petrecere a timpului liber, întocmai ca audierea unui concert, vizionarea unui spectacol de teatru. Poezia, proza, teatrul evocă aspecte din viață, conturează chipuri de oameni, cu sentimentele și pasiunile lor. Literatura reconstituie lupta de milenii a omenirii pentru libertate, progres material și social. Datorită lecturilor suntem mai buni, mai drepți, mai înțelegători față de ceilalți, mai sensibili la frumos. Cei care posedă deprinderea cititului au un suflet bogat, au multe cunoștințe din diverse domenii, pot să vorbească folosind un vocabular bogat.

Lectura e unul din cele mai eficiente mijloace datorită cărora vom izbuti să vorbim și să scriem bine românește.

În momentul actual cartea a intrat, mai mult ca oricând, într-o concurență cu toate mijloacele moderne, trăind cel mai adesea în subsidiar, de aceea e necesar să veghem asupra modalităților de receptare a literaturii pentru copii în școală și în afara ei, să nu devină o „cenușăreasă”, cum adesea a fost tratată, pentru că ea reprezintă - fără simț de tăgadă - izvorul inițiativ primordial al formării oricărei personalități.

STRATEGII DE RECEPTARE A PERSONAJULUI LITERAR – TRADIȚIE ȘI MODERNITATE

Prof. Inv. Primar Gligor Dana, Școala Gimnazială Vidra

Pentru ca receptarea literară în general și a personajului în special să fie optimă este necesară crearea din timp a unor condiții și cultivarea acestora, astfel încât să nu aibă caracter ocazional. Dintre acestea, interesante ni se par următoarele, poate pentru că nu sunt intens mediatizate în cadrul activităților metodice și, deci, ar putea fi în pericol de a nu li se acorda atenția cuvenită: cultivarea empatiei; comunicarea cu textul; apelul la imaginație; cultivarea simbolului; diferențierea în activitatea didactică.

Ideea de *empatie* în pedagogie este tot mai importantă datorită agravării conflictului școală/elev. Acesta se poate intensifica în timp, dacă elevul uzează de capacitatea sa de a simula adaptarea școlară, sau poate fi rezolvat dacă învățătorul dispune de capacitatea de a empatiza cu elevul, intervenind și modificând traseul didactic în paralel cu curriculum oficial.

Procedând astfel, educatorul devine exemplu pentru elevul care își va exercita calitățile empatice în relațiile cu ceilalți, ca o condiție a toleranței. A empatiza înseamnă a lua temporar locul celuilalt, în realitatea lui, pentru a o înțelege pe aceasta și a o accepta. Empatia se înscrie printre trăsăturile comune de personalitate, orice persoană normală dispunând de valențe empatice, ca premisă a interacțiunii ”eu”- ”celălalt”. Specialiștii afirmă că reprezintă de asemenea un răspuns de ordin cognitiv prin înțelegerea motivelor, sentimentelor și ideilor altcuiva, ajungându-se la o comunicare afectivă. L.Kohlberg afirma că ”empatia copilului nu trebuie nici învățată, nici condiționată. Este un fenomen primar. Ceea ce se dobândește prin socializare și evoluție este organizarea fenomenului empatie.”

Practicarea empatiei poate avea loc din clasa I prin păstrarea și perfecționarea statutului de *ascultător* al copilului, pentru că *a asculta* este o decizie care previne blocajul comunicării și creează un climat afectiv pozitiv în clasă. Treptat, prin exercițiu și joc, copilul va trece de la recunoașterea stărilor emoționale la posibilitatea de a face anticipări, câștigând comportament simpatetic.

Copilul va accepta să empatizeze și va înțelege personajul literar cu atât mai mult cu cât eroul însuși oferă un exemplu în acest sens: mai ales în basme eroul *ascultă* și respectă indicațiile înțelepte, ceea ce duce la obținerea succesului în tot ceea ce întreprinde.

Se pot propune exerciții-joc de dezvoltare a empatiei, cum ar fi:

- ”*Mimează...*” activitatea presupune ca un elev să transmită colegilor un cuvânt șoptit lui de către coordonatorul de joc fără a rosti nici un sunet, ci folosindu-și posibilitățile de expresie corporală (mimică, gestică, atitudine corporală, mișcare);

- ”*Imaginează-ți!*...” – elevii sunt invitați să-și imagineze că sunt păsări și că zboară spre casă, apoi să povestească ce văd.

Întrebări de felul ”Cum ai fi procedat dacă ai fi fost în locul personajului ”X”? sau cerințe ca: ”Imaginează-ți că ești mama lui Ionel, personajul lui Ion Luca Caragiale din schița *Vizită*, și că băiatul se apucă de pozne. Ce faci ?” contribuie, de asemenea, la dezvoltarea abilităților empatice, a mecanismelor de transpunere în psihologia celuilalt.

Cultivarea și încurajarea unei atitudini empatice în demersurile de cunoaștere a personajului se oglindesc ulterior în comportamentul copilului și favorizează apariția următoarelor atitudini: răbdarea de a asculta; schimbarea temporară a punctului de vedere propriu cu al celuilalt; disponibilitatea de cunoaștere interpersonală; reacționarea față de mesaj nu față de emitent; dorința de aplanare/rezolvare a conflictelor.

Problema comunicării cu textul apare la întâlnirea propriu-zisă, dintre elev și text, prin *lectură*. Chiar dacă învățătorul stabilește o atmosferă propice comunicării cu elevul, copilul trebuie pus în contact cu texte care-i spun ceva, care-l interesează, cu care poate comunica. De exemplu,

unele scrieri istorice ale lui Grigore Alexandrescu sau Vasile Alecsandri nu ajung la sufletul copilului decât cu greu, chiar dacă au eroi interesanți, deoarece textele în cauză au amprenta istorică și pe cea a unei ideologii despre a căror sferă semantică copilul nu are reprezentări. Pe de altă parte sunt scrieri predispușe la comunicarea cu școlarul mic: *Fram, ursul polar, Aventurile lui Oliver Twist, Robinson Crusoe, Toate pânzele sus*; amplexarea textului prea curând recomandat poate determina pierderea atenției și instituirea unei nervozități determinate de frustrarea de-a nu se mai termina odată! Trebuie să avem în vedere că școlarul mic poate comunica doar cu anumite feluri de texte:

- textul care este încărcat cu valori eterne, cu eroi aflați dincolo de timp și spațiu, ancorați într-un prezent etern.
- textul care corespunde unei tematici generale, dar racordat la valorile sociale valabile oricând, care dezvoltă o simbolistică (copilul nu poate pătrunde înțelesurile unui text care impune o realitate pe care nu și-o poate reprezenta, cu eroi care sunt purtători ai unor valori nepermanente).

Sunt recomandate pentru școlarul mic, deci, acele opere literare epice ale căror personaje reprezintă valori eterne, aducându-i rezolvarea simbolică a dorinței de integrare și adaptare; mai exact, este vorba despre: aventura simbolică (basmul), literatura de aventuri, cu caracter explorativ, scrierea cu finalitate instructivă, care dezvoltă o morală implicită sau explicită, fabule (a căror sinceritate cuceritoare convine copilului), texte instructiv-distractive (snoave).

Alegând texte cu care școlarul poate comunica, se asigură pentru viitor recuperarea literaturii din școală ca valoare acceptată. La reîntâlnirea cu acestea în afara școlii, vor relua lectura cu sentimentul că redescoperă o lume la care au fost ajutați să aibă acces, nu că sunt supuși iar calvarului de a nu putea pătrunde înțelesuri străine de experiența și imaginația lor.

Neluarea în seamă a acestor aspecte poate împinge copilul să respingă aderarea la text și să-și epuizeze energiile prin alte practici de compensare socială.

Considerăm important în demersul didactic apelul la imaginație. Chiar în epistemologia kantiană, imaginația este prezentată ca o condiție sine-qua-non a oricărei cunoașteri pentru că are o putere uluitoare de sintetizare a conținuturilor mentale primare. “Facultățile sufletului a căror îmbinare (într-o anumită proporție) constituie geniul sunt deci imaginația și intelectul” (Kant).

Imaginația asigură transcendența gândirii, poate face trecerea în alte realități, cea a personajului, de exemplu iar școlarul mic trăiește în plan imaginar mult mai puternic. În acest plan se implică afectiv și conferă personajului semnificații, pentru că imaginația facilitează empatia cu acesta. Pentru a putea desfășura o hermeneutică a acestui tip de narațiune, este absolut necesar să apelăm la imaginație. Codul textului, simbolurile, ritualurile inițiatice nu pot fi acceptate direct în rațional, ci ajung la acesta filtrate de imaginație. Aceasta facilitează actul prin care se oferă sens și semnificație logică experiențelor din categoria miraculosului. Imaginația face posibilă conectarea noilor elemente întâlnite la categorii deja stabilite, favorizând pe această cale transformarea necunoscutului și inexplicabilului în familiar.

Imaginația și imaginarul se situează la un nivel supradeterminat în raport cu rațiunea. Imaginarul poate fi considerat un concept pereche al imaginației, înfățișând aventurile unei realități imposibile și construite artificial și conștient. Ca termen imaginarul a fost consacrat de Jean Paul Sartre cu sensul de „produs al imaginației”.

Școlarul mic, abia coborât din lumea poveștilor audiate în lumea poveștilor citite, se află prin specificul vârstei sale la stadiul de moralitate convențională ; de aceea disocierea real-imaginar este conștientizată firesc, fără a fi considerată ruptură, și școlarul mic recunoaște atât realul cât și imaginarul dovedind că, deși este ancorat în concret, este capabil să-l depășească pe acesta.

La această vârstă nu există pericolul pierderii în fantastic și miraculos (decât în cazuri patologice), ci de o aderare la imaginar printr-o implicare pleneră. Este vorba de o evadare controlată în necunoscut în dorința de a-și satisface curiozitatea epistemică, în căutarea de modele, răspunzând la provocarea oferită de toate acestea. Rezonanța afectivă conferă semnificație cunoștințelor, ceea ce înseamnă că opoziția *cunoaștere - afectivitate* reprezintă o prejudecată în anumite concepții didactice.

Referindu-se la rolul imaginației în educație, G. Durand afirma: “Se impune o educație estetică pe deplin umană și o educație fantastică la scara tuturor fantasmelor umanității...se impune și o pedagogie a imaginației.”

Personajul însuși este un simbol, tot ce spune și face este simbolic – iar copilul este receptiv la simboluri, le pătrunde misterul, înțelesul ascuns fără multă greutate. Preșcolarul folosește deja modalități de figurare simbolică (desen, pictură, jocuri jucării) și forme de sugestie lingvistică

În actul receptării literare personajul este locul de întâlnire a metaforei cu simbolul, cu ludicul și imaginația. De exemplu, Ileana Cosânzeana se instituie ca o metaforă a frumuseții; prin repetiția în toate basmele, ea devine simbolul frumuseții. Exprimarea unui personaj din basmul *Fata din dașin* cu formula metaforică “blânda somnului aripă” devine un posibil model lingvistic: copilul o înțelege și apoi o folosește, spunând că noaptea îl atinge aripa cea blândă a somnului. Lucian Blaga sublinia originalitatea limbajului celor mici astfel: “copilul e silit, din sărăcie de cuvinte să se exprime la fiecare pas prin metafore”.

BIBLIOGRAFIE:

Cretu, Carmen, *Curriculum diferențiat și personalizat. Ghid metodologic pentru învățătorii, profesorii și părinții copiilor cu disponibilități aptitudinale înalte*, Ed. Polirom Iași, 1998.

Durand, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului*, Ed. Univers Enciclopedic București, 2000.

MECT- *Instruirea diferențiată - Aplicații ale teoriei inteligențelor multiple*, București 2000.

MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A CAPACITĂȚII DE COMUNICARE ORALĂ

*Prof. inv. preșcolar Matei Aniela Ioana,
Școala Gimnazială „E. Racoviță” Gârda de Sus /GPN Ocoale*

Comunicarea este un proces relațional, în cadrul căruia doi sau mai mulți interlocutori fac schimb de informații, se înțeleg și se influențează între ei. A comunica presupune câștigarea și activarea competenței comunicative care este deopotrivă aptitudinală și dobândită. Codurile folosite în comunicare sunt: cuvântul, gestul, imaginea, mișcarea, stările afective etc. Fiind o relație de schimb de informații, interlocutorii pot deveni în acest timp atât receptori cât și emițători, folosind diferite canale: vizual, auditiv, tactil etc.

Comunicare non-verbală se realizează prin intermediul mijloacelor non-verbale (corpul uman, spațiul sau teritoriul, imaginea).

Comunicarea verbală (limbajul). Limbajul este unul dintre mijloacele cele mai specifice umane, cel mai frecvent folosit în comunicarea interumană. Limbajul, constituie expresia și realizarea conduitelor verbale. În cadrul comunicării verbale distingem: comunicarea orală și comunicarea scrisă.

Expresivitatea comunicării didactice este influențată de ținuta fizică, expresivitatea feței, gesturi, strălucirea privirii, contactul vizual. Elementele limbajului non-verbal prelungesc semnificația cuvintelor. De exemplu, un profesor care intră în clasa și se așează la catedra sau se lipește de tablă și rămâne acolo toată ora, își diminuează mult din forța discursului. Limbajul non-verbal are semnificații la fel de profunde ca și cel verbal.

Scopul comunicării didactice este acela de a forma convingeri prin organizarea activității didactice și alegerea acelor procedee favorabile formării convingerilor privind toate domeniile cogniției și practicii umane. Atunci când formarea de convingeri nu este posibilă, se apelează la persuadare, prin care înțelegem influențarea persoanei mai mult decât prin formare de convingeri, prin argumentare, dar și prin vizarea afectivității, de exemplu atunci când apelăm la flatare pentru a convinge mai ușor. Persuasiunea însoțește convingerea atingând atât rațiunea cât și sentimentele.

Modelul comunicării didactice este unul interactiv; este bazat pe o multitudine de coduri (gânduri, gesturi). Comunicarea este predominant verbală, se bazează pe dialogul școlar. După felul atitudinii (pozitivă sau negativă), ea poate facilita actul comunicării didactice. Comunicarea didactică este complexă și convergentă; facilitează realizarea mai multor sarcini didactice. Verbal informează prin cuvânt, para-verbalul atenționează prin intonație, non-verbalul acționează prin gest. Comunicarea didactică este un tip instrumental pentru ca se bazează pe un scop precis.

Comunicarea didactică are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane:

- se desfășoară între doi sau mai mulți agenți: profesor și elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea verbală, scrisă, non-verbală, para-verbală și vizuală, dar mai ales forma combinată;
- mesajul didactic este conceput, selecționat, organizat și structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective didactice precise, prevăzute în programele școlare;
- stilul didactic al comunicării este determinat de concepția didactică a profesorului și de structura lui psihică;
- mesajul didactic (repertoriul) are o dimensiune explicativ - demonstrativă și este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora și nivelului de cunoștințe pentru a fi înțeles de elevi;
- comunicarea se reglează și autoreglează cu ajutorul unor retroacțiuni (feed-back și feed-forward), înlocuind blocajele care pot apare pe parcurs.

Lețiile de comunicare orală au ca obiectiv fundamental formarea și dezvoltarea la elevi a capacității de receptare a mesajului oral și a capacității de exprimare orală. În programele școlare destinate claselor I – a IV-a, domeniul „comunicare” (formarea capacități de comunicare, potrivit formulărilor din programa școlară) se împarte în două subdomenii – comunicarea orală și, respectiv, comunicarea scrisă. Ca obiect de studiu, comunicarea orală contribuie la dezvoltarea capacității de exprimare orală și la formarea atitudinii comunicative, dezvoltă ascultarea activă, învățarea prin cooperare, gândirea critică a elevilor.

Comunicarea orală se caracterizează prin libertatea în exprimare, posibilitatea rectificărilor și reluărilor, folosirea codurilor non-verbale sau para-verbale, construcția spontană, subiectivismul evident al discursului (prezența mărci emoționale), posibilitatea abaterii de la vorbirea corectă (limbaj uzual).

În ciclul achizițiilor fundamentale, clasele pregătitoare, I-a și a I-a, conținuturile comunicării orale vizează, potrivit programei școlare, formularea mesajului oral (cuvântul, enunțul, dialogul), aplicativ, fără teoretizări, preferându-se situații de comunicare concrete, actuale, pe baza unui suport vizual (se ține seama de gândirea concret-intuitivă a elevilor), construirea de dialoguri în situații concrete (în familie, la școală, în mijloacele de transport în comun etc.), intonarea propozițiilor enunțiative, interogative și exclamative. Se poate face distincția între comunicarea orală, mijloc de învățare, și comunicarea orală, obiect de studiu. Prin lecțiile de comunicare orală se urmărește familiarizarea cu formele comunicării orale și formarea unei atitudinii pozitive comunicative.

Observarea este cunoscută atât ca tip de activitate, cât și ca metodă utilizată în dezvoltarea limbajului elevilor; este, în același timp, un exercițiu de bază sub aspect formativ. Prin intermediul observării, elevii dobândesc un sistem de reprezentări clare despre obiectele și fenomenele lumii înconjurătoare, „claritatea reprezentărilor, acuitatea imaginilor perceptive sporesc capacitatea de verbalizare și, în acest sens, crește forța de sintetizare și generalizare.” (Elvira Crețu ș.a., 1981, p. 10)

Încă din grădiniță, observarea copiilor este dirijată pas cu pas, educatoarea având un rol deosebit de important în accentuarea caracterului activ al percepției, iar profesorul pentru învățământul primar poate valorifica deprinderile și achizițiile dobândite de elevi din perioada preșcolară.

Întrebările adresate elevilor trebuie să stimuleze gândirea; întrebări de tipul: cine?, ce?, care?, unde?, când?, cum? solicită funcția cognitivă a limbajului, iar pentru a forma, treptat, capacitatea de interpretare, de descriere, de perfecționare a laturii semantice a vorbirii se recomandă

introducerea întrebărilor de tipul: ce părere ai?, ce crezi?, cum ai fi procedat dacă...?, întrebări cu valoare formativă.

Lectura după imagini pune un accent sporit pe analiza, descrierea și interpretarea datelor, a acțiunilor înfățișate în imagini. Are rolul de fixare și sistematizare a cunoștințelor elevilor, dobândite la alte activități didactice, fiind un mijloc eficient de a-i determina pe elevi să se exprime prin intermediul imaginilor dintr-un tablou sau dintr-un șir de tablouri.

În perioada preabecedară se pot folosi tablouri, imagini reprezentând scene, acțiuni, întâmplări pentru lecturile după imagini cu caracter narativ – cu scopul de a obișnui, intuitiv, elevii cu structura unui text narativ și pentru a pregăti viitoarele compuneri narrative, precum și tablourile cu aspecte din natură, pentru lecturile după imagini cu caracter descriptiv. Elevii vor fi puși în situația de a relata verbal ceea ce înfățișează o anumită imagine, de a găsi o anumită interpretare a celor înfățișate. Activitatea de lectură după imagini solicită gândirea, atenția, memoria, imaginația elevilor, dezvoltând și perfecționând limbajul acestora.

Jocul didactic, desfășurat sub directa coordonare a profesorului, contribuie la dezvoltarea gândirii logice a elevilor și la dezvoltarea capacității lor de exprimare. Prin jocul didactic se dezvoltă creativitatea elevilor, este favorizat efortul intelectual și menținută vie atenția în timpul jocului, se stimulează cinstea, corectitudinea, spiritul critic, răbdarea, stăpânirea de sine, jocul încheagă colectivul de elevi, prin respectarea sarcinilor și regulilor jocului elevii învață să-și autoregleze activitățile. În orele de limbă și literatură română, prin joc didactic, elevii rezolvă sarcini de joc care urmăresc educația lor intelectuală, învață cuvinte, semnificația unor noțiuni, își corectează pronunția, însușesc construcții gramaticale utilizabile în diferite contexte; este o modalitate eficientă de consolidare, sistematizare și verificare a achizițiilor elevilor. În cadrul proiectării jocului didactic trebuie să ținem seama de: sarcina didactică, regula de joc, acțiunea de joc și variantele de joc.

Lectura orală este o activitate specifică învățământului primar, elevii, sub directa îndrumare a profesorului, citesc cu voce tare un text literar/non-literar sau chiar un text propriu. Prin lectura orală, elevii dobândesc abilitatea de a transmite, valorificând elementele para-verbale, informații, idei, sentimente provocate de lectura anterioară, în gând, a textului. Profesorul poate evalua modul în care elevii înțeleg și valorifică relația dintre cuvântul tipărit și cel rostit. Elevii dobândesc abilități de bun orator, învățând să folosească tonul potrivit mesajului pe care trebuie să îl transmită.

Povestirea profesorului pentru învățământul primar contribuie la dezvoltarea exprimării contextuale, la dezvoltarea operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația, concretizarea sau individualizarea, abstractizarea, generalizarea), solicită memoria și imaginația elevilor.

Pentru a realiza o activitate de povestire reușită, cu valoare formativă, profesorul trebuie:

- să structureze metodic conținutul activității;
- să coreleze obiectivele urmărite cu activitățile de învățare propuse;
- să integreze materialul didactic la momentul potrivit;
- să urmărească înțelegerea mesajului de către elevi;
- să capteze atenția elevilor prin calitatea exprimării;
- să ofere modele de exprimare orală corectă, folosind structuri gramaticale ample;
- să asigure o atmosferă potrivită activității de povestire (fond muzical, expoziție de carte, alternarea povestirii profesorului cu imagini video sau înregistrări audio etc.)

În cadrul activităților de povestire se urmărește dezvoltarea capacității copilului de a asculta și de a se concentra asupra subiectului povestirii, activizarea și îmbogățirea vocabularului, profesorul pentru învățământul primar propunându-și ca, la sfârșitul activității, elevii să fie capabili:

- să reproducă, pe scurt, conținutul povestirii;
- să folosească, în contexte noi, cuvintele și expresiile nou-învățate;
- să rețină tonul și modalitatea principală de exprimare/redare a povestirii;
- să identifice mesajul povestirii;
- să opteze pentru unul dintre personajele povestirii, motivându-și alegerea;
- să găsească un alt final povestirii.

Povestirile elevilor urmăresc dezvoltarea exprimării corecte, logice, expresive, fiind un bun exercițiu de dezvoltare a limbajului și a comunicării. Se cunosc mai multe forme:

- povestirile elevilor după modelul profesorului;
- povestirile elevilor după un început dat;
- povestirile elevilor după un plan;
- povestirile elevilor după un șir de ilustrații;
- povestirile pe o temă dată.

Structurarea lecției de comunicare orală:

În conceperea și realizarea lecțiilor de comunicare orală, un rol important îl are proiectarea pe unități de învățare. Mai ales în primii trei ani ai școlarității mici, lecțiile/activitățile de comunicare orală este recomandabil să precedă activitățile de comunicare scrisă, în proiectarea pe unități de învățare se va urmări realizarea unui echilibru al ponderii acordate sarcinilor de învățare care solicită comunicarea orală față de cele care solicită comunicarea scrisă. De asemenea, cadrul didactic va trebui să urmărească realizarea unui echilibru al ponderii între activitățile care vizează exersarea proceselor de producere a mesajelor proprii față de cele care vizează receptarea și reproducerea unor mesaje. Folosirea metodelor active în lecțiile de comunicare orală impune și o nouă modalitate de structurare a acestora.

Modelul „Evocare – Constituirea sensului – Reflecție” duce la dezvoltarea gândirii critice și la învățare eficientă:

- În prima etapă a lecției, evocare, profesorul reactualizează achizițiile anterioare ale elevilor, cu scopul de a le valorifica în lecția ce urmează a fi predată – este momentul captării atenției elevilor și al motivării lor pentru învățare.
- Constituirea sensului, etapa cea mai importantă a lecției, se poate realiza prin demersuri inductive, deductive, analogice sau dialectice, fie chiar printr-o combinație a acestor demersuri.
- Reflecția este etapa care întregeste lecția de comunicare orală, oferă posibilitatea reluării pașilor parcurși anterior, urmărindu-se, astfel, retenția și transferul cunoștințelor, deprinderilor, abilităților dobândite.

Meritul acestui model constă, în opinia Alinei Pamfil, „în modul în care permite valorificarea cunoștințelor anterioare, în faptul că urmărește monitorizarea înțelegerii, dar, mai ales, în etapa de reflecție: ea deschide, în variantă viabilă de finalizare a activităților de comunicare.” (Alina Pamfil, op.cit., p. 53)

La sfârșitul activităților de comunicare orală, profesorul poate, de asemenea, să realizeze un moment de auto-reflecție, prin intermediul căruia să reia firul activității desfășurate cu elevii pentru a evalua:

- situațiile pe care le-a creat/ofert elevilor pentru a se exprima liber;
- modalitățile de interacțiune folosite cu elevii;
- valorificarea aspectelor comunicării orale;
- încurajarea comunicării orale a elevilor.

În comunicarea didactică profesorul trebuie să-i facă pe elevi să simtă că are o vocație în această direcție, că este un partener de încredere, care dorește un dialog autentic. Competența de comunicare se va manifesta și prin capacitatea de ascultare a elevilor. Cei mai apreciați profesori sunt cei care permit libertatea de exprimare a elevilor, care nu-i fac nici să se simtă judecați, nici manipulați, nici sfătuiți, ci cei care le oferă sentimentul de siguranță și libertatea comunicării.

Bibliografie:

- Cucoș, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 1996;
- Pamfil, Alina – Limba și literatura română. Structuri didactice deschise, ediția I, Editura Paralela 45, 204.

IMPORTANȚA CULTIVĂRII SPIRITULUI PRACTIC APLICATIV LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

Prof. Înv. Primar Crișan Semidia, Școla Gimnazială Vadu-Moșilor

O parte integrantă a formării omului modern este educația tehnologică, prin care acesta reușește să cunoască, să înțeleagă și să se integreze în mediul tehnic și tehnologic, dezvoltându-l în scopurile sale. Ea înseamnă, în primul rând, un proces de gândire centrat pe tehnică și dirijat spre înțelegerea marilor principii naturale care explică descoperirile și creațiile științifice, având ca scop să dezvolte curiozitatea, spiritul practic-aplicativ, intuitiv, competitiv, gândirea economică, responsabilitatea și un comportament adecvat cerințelor economiei de piață.

Dincolo de raportarea directă la obiectivele pe care curriculum-ul școlar le propune, această disciplină întărește corpul, îmbospătează spiritul, ascute judecata, înveselește inima, dezvoltă gândirea, imaginația, spiritul estetic, inițiativa, spiritul de independență dar și de echipă, capacitatea de a realiza lucrări originale, spiritul practic, inventativ, aplicativ, provoacă intense trăiri afective, sentimente de bucurie și satisfacție la terminarea lucrării; dezvoltă sentimentul datoriei și al răspunderii, spiritul de observație și spiritul critic, gustul pentru ordine, curățenie și disciplină; cultivă atenția, sârguința, perseverența, minuțiozitatea, dârzenia, stăpânirea de sine, optimismul și încrederea în forțele proprii; contribuie la orientarea școlară și profesională a tinerei generații; valorifică experiența practică acumulată de copil în familie; permite îmbinarea muncii fizice cu munca intelectuală, evită surmenajul intelectual; aplică în practică unele cunoștințe teoretice însușite la alte obiecte de învățământ; lărgeste orizontul elevilor și ajută la înțelegerea deplină a celorlalte discipline școlare; dezvoltă spiritul activ, energic, întreprinzător și capacitatea organizatorică; dă îndrumări pentru transformarea într-un lucru util a oricărui obiect învechit care a fost dat uitării într-un cotlon și care poate fi recondiționat; cultivă dragostea de cămin și de menaj; dă fetelor, viitoare soții și mame, cunoștințe temeinice în toate aspectele care privesc „ținerea casei”; educă dragostea și respectul pentru munca fizică; formează și dezvoltă precizia, siguranța, rapiditatea, armonia și coordonarea în mișcări; direcționează gândirea tehnică, acuitatea vizuală, percepția în spațiu; ajută la descoperirea înclinațiilor, intereselor și aptitudinilor și aspirațiilor copilului; sprijină însușirea unor cunoștințe despre proprietățile materialelor, despre folosirea uneltelor și a procedeelelor de lucru; cultivă deprinderile de a face economie la materiale și la timpul de lucru, de a păstra cu grijă uneltele, de a respecta indicațiile și instrucțiunile primite; dă încredere în învingerea greutăților care se pot ivi la un moment dat; formează regulile de igienă și de protecție a muncii.

Baza formării caracterului unui om este asigurată de înzestrarea acestuia, în perioada școlarității, cu instrumente de muncă intelectuală care să îi fie necesare pe parcursul întregii sale vieți, dar și de formarea unor priceperi, deprinderi, capacități și aptitudini practice, care să-i faciliteze integrarea în viața socială și profesională.

Prin studiul acestui obiect copilul se obișnuiește de mic cu munca, cu bucuria de a realiza un produs prin forțe proprii, cu ordinea, disciplina, curățenia, ceea ce asigură indubitabil, formarea unor trăsături pozitive de caracter.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bârsănescu Ștefan, Salade Dumitru, Stoian Stanciu, Todoran Dimitrie, (1982), *Didactica*, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. MEdC – Curriculum național – Programe școlare pentru învățământul primar.
3. Lucian Stan, Gabriela Dorobanțu, Ileana Stan, Ecaterina Ghiță (2002), *Abilități Practice-Ghid metodologic privind proiectarea și desfășurarea activităților de predare-învățare și evaluare*, Editura Aramis, București

INFLUENȚA MODELELOR COMPORTAMENTALE PARENTALE ASUPRA DEZVOLTĂRII PERSONALITĂȚII PREȘCOLARILOR

Prof. inv. preșcolar Oneț Marcela, G.P.N. Albac - Centru

În mod natural, **FAMILIA** este primul factor care contribuie la structurarea componentelor de bază ale personalității copilului. Influențele ei sunt foarte variate. **GRĂDINIȚA** este cel de al doilea factor care exercită influențe puternice asupra formării personalității preșcolarului.

Familia ca unitate relativ restrânsă oferă copilului o diversitate de relații interpersonale și modele comportamentale necesare pregătirii acestuia pentru viață. Se apreciază că părinții contribuie la dezvoltarea psihică a copiilor lor, nu atât prin vorbe, cât prin faptele lor, prin viața comună și interacțiunile de fiecare zi.

Contribuția mare a familiei la modelarea comportamentelor copiilor și la dezvoltarea personalității lor se explică, pe de o parte, prin capacitatea de învățare și deosebita lor receptivitate la ceea ce vine de la părinți și, pe de altă parte, prin felul în care părinții răspund nevoilor lor. Legătura afectivă foarte puternică ce se stabilește între copil și mama sa îl face pe acesta să preia foarte repede și ușor gesturi, mișcări, acțiuni, expresii faciale, structuri verbale, atitudini și comportamente sociale.

Procesul acesta este însă dependent și de modul în care părinții reacționează la manifestările copilului.

Se știe că cei mici imită imediat ceea ce fac părinții, chiar dacă gesturile nu li se potrivesc totdeauna; comportamentele însă se vor selecta și vor fi păstrate, repetate și consolidate numai cele necesare. Comportamentele care se însușesc prin învățare intenționată se vor înmulți și se vor complica treptat, o dată cu creșterea copilului. Dar în toate cazurile vor fi importante reacțiile părinților la reușitele copiilor. Cercetătorii au evidențiat unele dintre cele mai frecvente și mai semnificative reacții ale părinților, cum ar fi „răspunsul prin contingență”, care este reacție imediată și pozitivă la provocările care vin din partea copilului: un surâs, întinderea mâinilor către adult, etc. O altă reacție a părinților a fost numită „raportare socială” și constă în faptul că un copil care se află prima dată în fața unei situații sau obiect cu totul nou este în primul rând atent la reacțiile părinților și apoi își construiește propriul răspuns.

Învățarea comportamentelor corespunzătoare diverselor situații este o preocupare constantă a părinților, iată câteva recomandări utile părinților:

- Asigurând încă de la naștere satisfacerea nevoilor fizice și emoționale ale copiilor pregătesc terenul pentru comunicarea și relaționarea acestora;
- Protejându-i de pericole le permit să facem ceva nou;
- Îndrumă procesul de achiziționare de noi comportamente;
- Întăresc și confirmă comportamentele adecvate însușite și manifestate de copii;
- Le oferă intenționat modele de acțiune, relaționare afectivă, comunicare etc.;
- Încurajează comunicarea copilului și îl pregătește pentru relaționări din afara familiei;

Dar succesul acțiunilor educative ale părinților sunt condiționate de climatul socio-afectiv din familie și de concepția educativă după care părinții se orientează (există diferențe între familii și rezultatele acțiunilor educative). Cercetările au evidențiat mai mult dimensiunile de analiză și caracterizare a climatului, trei sunt mai des folosite:

1. acceptare-respingere
2. permisivitate-restrictivitate
3. căldură afectivă-indiferență

Un copil iubit de părinții săi este securizat afectiv și dezvoltarea lui psihică este favorizată. În aceste condiții, copilul se dezvoltă ca o persoană autonomă, puternică, încrezătoare în sine și în alții, simțindu-i totodată, alături pe părinți în orice situație.

Prin urmare, familia este pentru copil un mediu foarte necesar dezvoltării sale fizice și psihice. Ea îndeplinește roluri formative specifice și de neînlocuit.

Intrarea în grădiniță a copilului va întregi gama acțiunilor și relațiilor necesare dezvoltării sale. De acum încolo evoluția lui depinde de modul în care vor acționa împreună grădinița și familia.

Grădinița nu diminuează deloc importanța educației în familie, ci ea întregește și amplifică prestația părinților, dar, în același timp, ea exercită influențe hotărâtoare pentru dezvoltarea pozitivă a copiilor și pentru pregătirea lor pentru școală și viață.

BIBLIOGRAFIE:

1. DRUGAS,I., *101 aplicații în consilierea copiilor*, Editura Primus,Oradea,2010;
2. P. OSTERRIETH, *Copilul și familia*, (1973), ed. Didactică și Pedagogică, București;